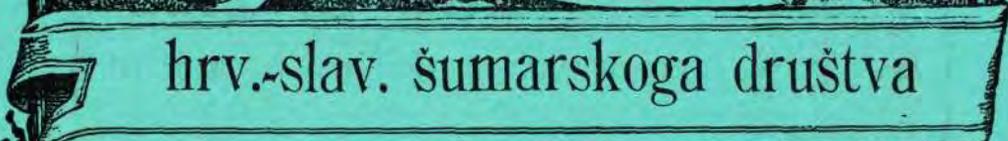

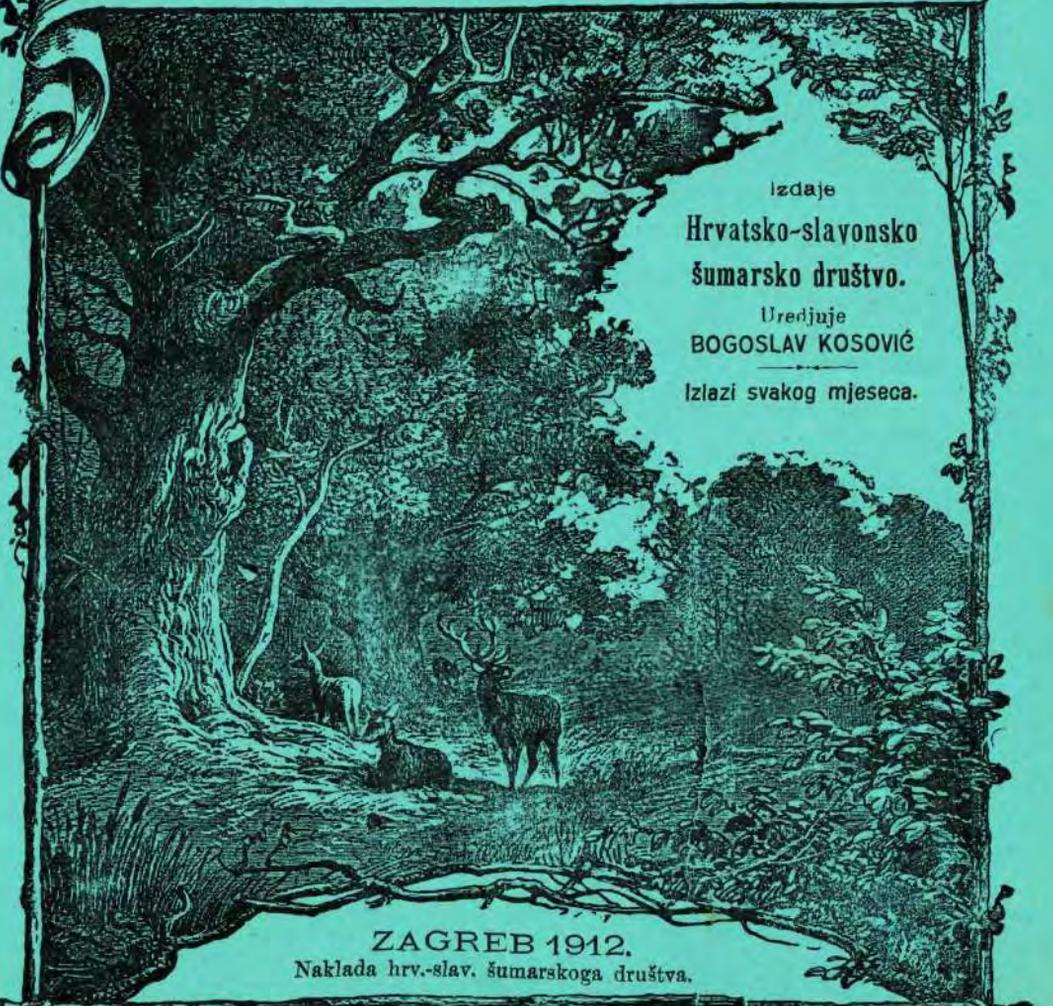
Šumarski list.

Organ

hrv.-slav. šumarskoga društva

Izdaje

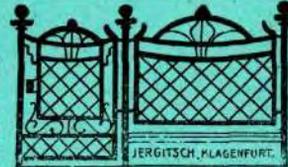
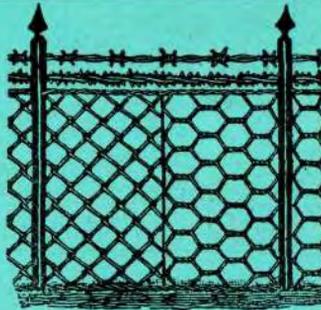
Hrvatsko-slavonsko
šumarsko društvo.

Uređuje
BOGOSLAV KOSVIĆ

Izlazi svakog mjeseca.

ZAGREB 1912.

Naklada hrv.-slav. šumarskoga društva.

Ilustrovani cjenik
br. 225. badava i
franco!

Ograde iz žice

za vrtove, kuće, zvjerinjake, fasanerije itd.
Dvije tvornice, najizdašniji uspjeh.

Alpenländische Drahtindustrie

Ferd. Jergitsch Söhne, Klagenfurt (poštanski pretinac 286) i Graz Göstingermaut i Wien IV./1. Pressgasse 29.

Kupujem

žir od hrasta lužnjaka i kitnjaka. Dobava ima uslijediti u jeseni 1912. Ponude imadu se slati na uredništvo »Šumarskoga lista« pod chifrom »Quercus«.

Dopisi uredništva.

Umoljavamo gg. suradnike, da od nas nezahtjevaju nepromjenjeno uvrščivanje sastavaka, jer uredništvo ih i onako, ako je ikako moguće nemjenja, osim ako su pogrešno ili manjka o štilizirani.

SADRŽAJ.

	Strana
† Marko grof Bombelles	373—378
Temelji uzgoja šum. sastojine i odatle izvedena opća i napo- sebna pravila proredjivanja. Po predavanju c. kr. šumar. nadsavjetnika Adalberta Schiffel-a priredio N. Pleša- Kosinjković, šumar	378—394
Nacrti novih zakona tičućih se šumarstva u Dalmaciji	394—409
Osobne vijesti:	409
Različite vijesti: 30-godišnjica službe. — Izložba peradi, go- lubova i kunića u Osijeku. — Trgovačke usance. — Cijena šum. proizvoda. — P. n. šumskim uredima na znanje. — Puškarna. — Stručna skripta za za šumare. — Brdske šume u području željeznica.	410—412
Uspjesi dražba stabala	412

ŠUMARSKI LIST

Pretplata za nečlanove K 12 na godinu. — Članovi šumar društva dobivaju list bezplatno. — Članarina iznaša za utemeljitelja K 200. — Za članove podupirajuće K 20. — Za redovite članove I. razreda K 10 i 2 K pristupnine. — Za lugarsko osoblje K 2 i 1 K pristupnine i za »Šum. liste« K 4 u ime pretplate. — »Lugarski viestnik« dobivaju članovi lugari badava. Pojedini broj »Šum. lista« stoji 1 K. Članarinu i pretplatu na list prima predsjedništvo društva.

Uvrstbina za oglase: za 1 stranicu 16 K; za pol stranice 9 K; za trećinu stranice 7 K; četvrt stranice 6 K. — Kod višekratnog uvrštenja primjereni popust.

† Marko grof Bombelles.

Neumoljiva smrt lišila je naše hrv. slav. šumarsko društvo dne 8. rujna t. g. našega mnogogodišnjega, svima nama miloga i dragoga predsjednika preuzv. gosp. Marka grofa Bombellesa.

Kako smo u zadnje vrijeme morali često objavljivati, da je premili visoki pokojnik bio zapriječen bolešću prisustvovati društvenim sjednicama, podilazila nas je kobna slutnja, da njegova i onako slaba tjelesna konštrukcija, neće moći izdržati borbu sa težkom krvničnom bolešću, koja ga je već više godina mučila. I sudbina je htjela, da se tako svršilo. Zadnji pozdrav poslao nam je iz jednog sanatorija u Badenu gdje se je na lječenju nalazio. Svoju plemenitu dušu izpustio je na svom dvorcu u Opeki kraj Varaždina.

Vijest o njegovoj smrti najbolnije se je dojmila ne samo znanaca i osobnih štovatelja njegovih, nego i širih slojeva hrvatskoga naroda a naročito žiteljstva iz okolice varaždinske, za koje je on slovio kao uzoran gospodar i prijatelj.

Najviše se je visoki pokojnik zanimao za lov, pa je stoga njegovo prostrano imanje oko Vinice i Zelen dvora vrvilo raznovrstnom divljači i peradi. Ta njegova uzorna lovišta pohađjali su često visoki gosti,

a pohodio ih je više puta i sam prejasni nadvojvoda prijestolonasljednik Franjo Ferdinand.

U javnom životu djelovao je mnogostrano i uspješno, nastojeć i stranom svijetu prikazati duševni i materijalni razvoj i napredak hrvat. naroda. O tome nastojanju njegovu najbolji je dokaz upravo sjajni hrvatski odjel na bivšoj jubilarnoj izložbi u Budimpešti.

Hrvatsko šumarstvo imade visokom pokojniku zahvaliti dobar dio svojega napretka, a naročito mu duguje hvalu za njegovo živo zauzimanje oko osnutka Šumarskog Doma u Zagrebu, koji reprezentira moralnu i materijalnu snagu hrv. slav. šum. društva.

Slava stoga Marku grofu Bombellesu i trajna spomen na njega neka nam bude medju nama!

Marko grof Bombelles rodio se je dne 26. listopada 1858. kao sin Marka grofa Bombellesa sen. i grofice Ferdinande rođj. grofinje Draškovich. Nakon dovršenih vojnih studija služio je najprije kao poručnik kod kr. ug. 10. domobranske husarske pukovnije, nakon čega je poduzeo velika putovanja po inozemstvu iz kojega se je povratio krcat znanjem i pun inicijative, koju je stao nakon povratka u domovinu provadjeti, posvetivši se sasvim narodnogospodarskom radu.

Godine 1883. blagoizvolilo mu je Njegovo Veličanstvo podijeliti čast komornika, a godine 1901. bude izabran kao narodni zastupnik u hrvatski sabor, kojemu je kao zastupnik pripadao do godine 1906., a dalje kao virilista do smrti svoje.

Godine 1911. blagoizvolilo je Njegovo Veličanstvo grofu Marku Bombellesu podijeliti u znak priznanja zasluga, stečenih na narodno-gospodarskom polju, dostojanstvo pravog tajnog savjetnika.

Prije nekoliko dana uputio se je grof Bombelles sa svojim sinom Josipom grofom Bombellesom auto-

mobilon u Veitsburg u Salzkamergutu, da se pokloni Njegovoj Visosti prijestolonasljedniku Franji Ferdinandu. Taj je put automobilom trajao punih 10 sati iz Vinice onamo, a nakon 1-dnevnog odmora vratio se već grof Bombelles opet natrag, nu to je bilo za njegovo narušeno zdravlje previše. Bolujući već dulje vremena na bronchialnom kataru, zadobavio se je grof Bombelles upale pluća, koja je dne 8. rujna t. g. prekinula nit njegova života.

Marko grof Bombelles živio je u sretnom braku sa suprugom Marijom rodjenom groficom Mitrowsky, a ostavlja iza sebe dvoje djece, starijeg sina Josipa i mladju kćerku Ferdinandu.

Mrtvo tijelo stavljeno je na odar u dvoru Opeka u Vinici, odakle je u utorak dne 10. rujna sahranjeno u grobnici obitelji Drašković-Bombelles u Zelendvoru. Mrtvo tijelo pokojnikovo spremljeno je bilo u posrebrni sarkofag. Počasnu su stražu držali kraj odra vatrogasci vinički i lovci vlastelinstva Opeka i Zelendvor. U tri sata obavio je župnik vinički Franjo pl. Tumpić uz asistenciju svih okolnih župnika i kapelana blagoslov mrtvoga tijela.

U Zelendvoru su bile sabrane stotine naroda iz okolice, gradjanstva iz Varaždina i mnogo članova aristokracije. Naročito su došli na sprovod zastupnik nadvojvode prijestolonasljednika Franje Ferdinanda Rudolf grof Vay der Straten, Miroslav grof Kulmer, knez Salm, kneginja Valerija Odescalchi, Rudolf grof Erdödy sa sinovima Rudolfom i Aladarom, grof Janković od Cabune, Milan grof Kulmer, Miroslav grof Kulmer ml., Ferdo grof Brandis, grof Mitrovsky, Sigismund grof Bathyany, grof Szecheny, Dionis barun Hellenbach, Ivan barun Ožegović, Klara pl. Kukuljević, generalni ravnatelj prve hrvatske štedionice Milivoj Črnadak sa činovnicima podružnice prve hrvatske štedionice u Varaždinu i upraviteljem podružnice Gjurrom Filipovićem, te mnogi drugi.

Osim toga je bila zastupana vlada, županija i sve oblasti.

Nad otvorenim grobom pokojnikovim izrekao je veliki župan Stjepan pl. Belošević kratki nadgrobni govor.

Udovi pokojnikovoj stigle su mnoge sažalnice. Prva je stigla brzojavka previšnje kabinetske pisarne izrazujući saučešće Njegovog Veličanstva kralja. Nadvojvoda prijestolonasljednik Franjo Ferdinand upravo je udovici brzojavku, kojom žali smrt jednog od svojih najstarijih i najvjernijih prijatelja, a i nadvojvoda Leopold Salvator takodjer je izrazio svoju sućut.

Odar pokojnikov bio je pokriven bezbrojnim vijencima. Osim obitelji i rodbine pokojnikove položili su vijence Rudolf grof Van der Straten-Ponthoz u ime prejasnog vojvode-priestolonasljednika i prejasne supruge mu, prekrasan vijenac od tamno crvenih i bijelih ruža sa crvenom i bijelom vrpcom te natpisom: „Nadvojvoda Franjo — Vojvotkinja Hohenberg“.

Upravljaajući odbor hrv. slav. šumarskog društva doznao je za smrt neprežaljenog svog predsjednika istom u ponedjeljak dne 9. rujna t. g. popodne.

Odmah su u Zagrebu obitavajući članovi društvene uprave na brzu ruku ustmenim i telefonskim putem sazvani za isti dan u 5 sati po podne u izvanrednu sjednicu u društvene prostorije Šumarskoga doma.

Primjećuje se, da se I. i II. društveni podpredsjednik taj čas nijesu nalazili u Zagrebu, već na dopustu i oporavku u inozemstvu.

Upravni je odbor stoječke, sa dubokim tronućem i uz tužan poklik; „Slava našem zaslužnom predsjedniku!“ saslušao na šumarsko društvo upravljenu brzojavnu vijest udove Marije grofice Bombelles, da joj je mili suprug jučer za uvjeko spokojno usnuo. Ujedno pročitana je isto po podne izašli broj Narodnih Novina, iz kojih se razabralo, da je sprovod neprežaljenog

pokojnika već sutra po podne u 3 sata, na dobru Zelendvor kraj Varaždina.

Upravni je odbor s toga zaključio:

1. Da se na društvenoj zgradi „Šumarski dom“ u znak žalosti izvjesi crna zastava.

2. Da se odmah odpošlje brzojavna sažalnica slijedećeg sadržaja:

„Preuzvišenoj gospodji

Mariji grofici Bombelles

Vinica—Varaždin.

Predsjedništvo hrv. slav. šumar. društva izrazuje prema zaključku današnje izvanredne sjednice upravljujućeg odbora društva, Vašoj Preuzvišenosti prigodom smrti nezaboravnoga Vašega supruga, a svoga mnogogodišnjega zaslužnoga predsjednika najdublje sažaljenje“.

3. Da se za neprežaljenim pokojnikom od strane društva izda osmrtnica.

4. Da se na odar pokojnika od strane društva položi vijenac.

5. Da hrv. slav. šumarsko društvo imadu na sprovodu zastupati odbornici Bona de Marino, Dr. Gjuro Nenadić i tajnik Josip Jakopec, te društveni članovi iz Varaždina žup. šumar. nadzornik Rikardo Schmidinger i kot. šumar Stjepan Rayman.

Pošto je izaslanstvo društva moralo već drugi dan rano u jutro u 5 sati otputovati, a gornje zaključke s mjesta provesti, to je žalobna ova sjednica u 6 sati dignuta, zapisnik pročitani i radi izvršenja prisutnima stante sessione ovjerovljen.

Slijedeći dan položilo je izaslanstvo hrv. slav. šumarskoga društva kod sprovoda na odar milog pokojnika krasan vijenac sa crnom vrbcom i napisom: „Svomu zaslužnomu predsjedniku — hrv. sl. šumarsko društvo“.

Do danas primilo je hrv. slav. šumarsko društvo slijedeće sažalnice: Od ugarskog zemaljskog šumarskog društva u Budimpešti, od kranjskog primorskog šumarskog društva u Ljubljani, od srpskog šumarskog udruženja u Biogradu, od hrvat. zemalj. društva gospodarskih i šumarskih činovnika u Osijeku, od hrv. slav. gospodarskog društva u Osijeku i od šumsko-gospodarstvenog ureda ogulinske imovne občine u Ogulinu.

Sliku premilog nam pokojnika donjeo je Šum. list u 3. broju g. 1911. prigodom njegova imenovanja pravim tajnim savjetnikom Njeg. Veličanstva cara i kralja.

Temelji uzgoja šum. sastojine i odatle izvedena opća i naposebna pravila proredjivanja.

Po predavanju c. kr. šumar. nadsavjetnika **Adalberta Schiffel-a** priredio:

N. Pleša-Kosinjković, šumar.*

(Nastavak.)

Kod četinjača, koje nemaju veće visine od letava i stožina, mora se kod izsjeka držati temeljnoga pravila da živa krošnja nesmije sizati izpod polovice stabalne visine.

Veće sklopne praznine u mladjoj periodi popune se lako i kod četinjača. Dapače i kod samoga bora nesmije se pustiti, da mu u mladoj dobi siže krošnja izpod polovice stabalne visine, jer to škodi prirastu.

Kod svakoga proredjivanja mora se na to paziti, da se što više jednolično na površini ostave stabla, koja su za razvoj sposobna i zdrava, sa ravnim deblom i normalnom krošnjom.

Svako zdravo i normalno razvijeno stablo imade pravo na to, da postane stablom za sječū uporabivim.

Narav se brine za odstranjenje i markiranje onih stabala, koja se neće moći uzdržati.

Nadmašita i u vis utekla stabla ne smiju se progaliti, a kod bora se dapače razvoj takovih mora odkresivanjem grana zapriječiti.

* Vidi opazku kod istoga članka u broju 8/9 Š. l. o. g.

Potištena nuzgredna sastojina mora se štediti, u koliko doprinese, da se glavna sastojina odozdola čisti, inače se mora odstraniti, jer kao drvo tlo štiteće u jednoličnoj sastojini, koja sa nadstojnim stablima sklop sastojine stvarati mora, nema nikakove važnosti.

Kada je na taj način u rastu poduprta mlada sastojina nadmašila visinu letava, te kada stupi u periodu srednje starosti, tada je obično i stadij najvećega visnoga rasta minuo, pa se tada mora prestati sa daljnjim prekidanjem sklopa.

Perioda srednjodobnih četinjača počimlje sa razvojem deblovine.

Osim odstranjenja stabala nuzgredne sastojine, raditi će se dakle, još i o tome, da se stabalne hrpe progale i na taj način pospješi debljanje drva.

U hrpi, gdje stabla jednako rastu, imaju se ostaviti stabla sa najljepšom krošnjom, a odstraniti u prvom redu ona, koja se taru jedno o drugo i ona kojih se grane međusobno šibaju.

U tome dobnome stadijumu može se borova sastojina nješto jače porediti, što se dotle, obzirom na razvoj deblovine, nije smjela.

Kod bora u srednjodobnom stadiju razvoj će deblovine i nadalje napredovati, pa se još mora k tome i debljinski prirast pospješiti.

Bor se u toj dobi može bez bojazni na onaj broj stabala reducirati, koji je po prilici za jednu četvrtinu veći od broja stabala u dobi sječivosti.

Na taj način uzgajane i njegovane četinjače, koje su u srednjoj dobi dobro krošnjate i dovoljan rastni prostor zauzimaju, nazadovati će polagano i u debljinskom rastu.

Doba dovršene sječe nastupiti će tada, kada krošnja počme brže u visnom rastu padati, t. j. kada gusti sklop nastupi, a s tim u savezu kada godovi počmu znatno užji bivati.

Da se takove sastojine, koje su već počele u visnom rastu popuštati, na veću prirastnu djelatnost sile, bilo bi na užtrb skupocijenoga vremena.

Listače, koje su gusto osnovane (zasadjene), moraju takodjer i u mladosti ostati guste. Po sebi se razumije, da se

pod »gusto« ne smije razumijevati takovo sklopljeno stanje, gdje bi se samo šibasta stabla bez krošnje razvijala, te od snijega iliinja ovdje ondje savila i slomila.

Pregusti dakle mladik mora se rano pročititi, pri čemu treba nastojati, da se ostave uspravna stabalca sa dobrom krošnjom, sa nerazdjeljenim deblom i da su podjednako razdjeljena po površini.

Kod poredjivanja gustih mladika listača ima biti pravilom: rano često i umjereno. Na taj način će se najlakše polučiti prava svrha t. j. uzgojiti uspravna (ravna) i od grana čista debla.

Gusti mladici nastaju samo iz gustoga osnutka sastojine, radi čega se kod listača mora više prednost dati sjetvi ili naravnom pomladjivanju, nego li sadnji.

I listače su dijelom različito sposobne za razvijanje ravnog i nerazdjeljenoga debla, a dijelom i za podnašanje zasjene od gustoga sklopa.

Stoga se brzo rastuće vrsti i one, koje svjetla trebaju, mogu u redjem sklopu držati, nego li one, koje podnašaju zasjenu i sporo rastu.

Stoga se ne može n. pr. jednako postupati sa brezom i jasenom kao sa bukvom.

Već od naravi su breza, jalša i jasen više sposobne za razvoj nerazdjeljenoga debla, nego li n. pr. javor, brijest, hrast i bukva.

Akoprem se dakle n. pr. javor i brijest broje medju brzo rastuće vrsti, ipak će se morati u gušćem sklopu držati nego li jalša i jasen.

Akoprem se hrast ubraja medju one vrsti drveća, koje svjetla trebaju, to će se on u mladosti pustiti u gustom sklopu rasti, jer naginje na razdjeljenje debla i na izkrivljivanje.

Najgušći osnutak (sjekom, sadnju) i najgušći sklop u mladosti podnaša bukva.

Čim je slabija stojbina, tim dulje taj sklop ima trajati, i to tako dugo dok deblovina tako daleko neizraste, da se mladici

listača mogu u redjem sklopu pustiti. Listače, koje na to naginju, da tjeraju postrane izbojke, te kod kojih se visni rast kod uvećanoga užitka svjetla umanjuje, kao što je to n. pr. kod hrasta, moraju se polagano privadjati u rjedji sklop, kojemu je svrha raširenje krošnje i živahniji debljinski prirast.

Pošto je kod listača poslije progale redovno manja pogibelj od vjetra, nego li kod četinjača, to je prekidanje sklopa, koje je nužno u srednjoj dobi, obzirom na tu pogibelj, manje uvjetovano i vezano.

Za stupanj isjeka treba da je mjerodavno razvijanje deblvine i sistem krošnje.

Razumije se samo po sebi, da se nadmašita stabla, kojih u svakoj sastojini ima, u mladjoj dobi razvoja ne smiju produljivati.

Dakle kod četinjača moraju se glavni isjeci izvaljati u mladosti, odnosno u dobi debljine letava, a i u srednjoj dobi, obzirom na prekinuće sklopa tako, da oni sa većom sastojinskom visinom polagano prestaju. Kod listača pako su proredjivanja u mladosti slaba, a počimaju se tekar iza razvijene deblvine izvadjati.

Ova se pravila kod nejednolikih i mješovitih sastojina donjekarle mijenjaju.

Za način i jakost isjeka vazda ostaje mjerodannim postojećim oblik sastojine i svrha, za kojom se ide.

U mješovitim sastojinama mora se obično na to paziti, da se one vrsti u sastoji pridržer, koje više svjetla traže, što se za pojedina stabalca uzgojnim mjerama, kao okolnom progalom i podkresivanjem grana polučiti može. Razumije se, da je ta mjera samo onda nužna, ako takovih vrsti neima od prije nadraslih.

Ako se mješanje vrsti hrpimice ili u opće plošno ondje provede, to takove odgojne mjere otpadaju, jer se svjetlo tražeća stabla sama od sebe progально razvijaju, a jednoličnost visnoga podrasta sa tima hrpama postigne na taj način, da se s njima postupa kao sa čistim sastojinama.

Sa šumogojstvenoga gledišta imale bi se dakle mješovite

sastojine hrpimično ili plošno ovdje ondje osnovati, jer je tada uzgoj najjednostavniji i najjeftiniji, bez da se treba bojati, da će željena vrst drveća izginuti.

Dapače, vrsti drveća sa približno jednakom rastom, kao što su bukva i jela, bolje se hrpimično mješaju i uspijevaju, jer bukva u čistoj sastojini samo iznimno razvije valjano deblo.

Razumijeva se, da nije isključeno, da i u čistoj sastojini najrazličitije vrsti izrastu visoke. Tu za različite vrsti umanjuje ili različita dobrota stojbine pogibelj propadanja pojedinih vrstih, ili su razlike u starosti i umjetna potporna sredstva razlozi uzdržavanja ovoga oblika mješanja.

Najčešće se nalaze pojedina stabla četinjača primješane medju listačama, dočim se obratno rijetko kada nadju primješane pojedine listače medju četinjačama. I za mješanje sastojina vrijedi naša poslovice, da se drug s drugom rado družu.

S ovim je Schiffel dokončao svoje predavanje pa je o svemu svoje mnijenje resumirao u tome, da stojbina, oblik sastojine, vrst drveća i uzgojne svrhe određuju pravila proredjivanja.

Ali baš ta okolnost, što neima za proredjivanje nikakove šablone, te što nam samo sravnjivajuća opažanja razvoja sastojina pružaju razjašnjenja o uzrocima i djelovanjima, uzrokom je, da je razpravljenje i proučavanje uzgoja i njege sastojina isto tako teško kao i zanimivo.

U zadnjem pogledu će radi velikoga upliva, što ga imaju na rast stojbina i biološka svojstva razne vrsti drveća, lokalno točnim motrenjem osigurano iskustvo najbolju pouku pružiti. Schiffel je završio svoje krasno i poučno predavanje sa riječima: Svrha ovoga moga predavanja bila je ta, da Vas cijenjeva gospodo, potaknem na takova opažanja razlike u razvoju rasta, na koja Vas opažanja varijacije životnih uvjeta, svjetlo i stanje tla, mogu izazvati, što su i prisutni živahno odobrili.

Iza kako se je predsjednik skupštine najtoplije zahvalio Schiffelu na tom predavanju, prešlo se je na debatu o predmetu predavanja, u kojoj je riječ uzeo profesor N o s s e k.

Profesor Nossek se je u glavnom samo pohvalno izjavio o Schiffel-ovu referatu, ali je ujedno preduzeo, da njeke manjkavosti popuni. Radi se naime, da navede njeke opažane činjenice i sistematično ih u znanstvene svrhe izrabi. On drži, da u referatu nisu ispitani razlozi tih činjenica, a niti se je pitalo za uzroke nastalih pojava. Upravo poznavanje razloga pojava, koji proizlaze iz života sastojine, jesu glavna stvar za obradbu zaista znanstvene nauke o sadnji i gojenju šuma. Tekar onda, kada će nam poći za rukom, da upoznamo i ustanovimo razloge, koji usporavaju razvoj sastojine, tekar ćemo tada odstranjenjem ovih razloga ili barem ublaženjem njihovoga djelovanja biti u položaju, da život i rast sastojine izdašno podupremo; tekar ćemo tada svrsi shodno raditi, te će tekar tada biti moguće osnovati nauku o sadjenju i gojenju šuma na širokoj znanstvenoj podlozi, nauku, koja će sa svim svojima općenito valjanim normama odgovarati zahtjevima i za svaki pojedini slučaj.

Profesor Nossek, koji se je decenije najintenzivnije bavio sa proredjivanjem, misli, da je u pitanju najkorisnijega načina uzgoja sastojine u opće, a najuspješnijega načina proredjivanja našao u tom smjeru temeljni osnov, pa hoće da Schiffelov referat popuni sa slijedećim razlaganjem:

Fiziologija nas uči, da su životni pojavi bilina proizvod djelovanja dvaju faktora: jednoga, koji se nalazi od materinjega organizma baštinjen u strukturi organa tih životnih bića dočim drugi dolazi do izražaja u skupu nekih upliva, koji izvana dolaze i na biline djeluju, pa se u fiziologiji običavaju nazivati *podražajem*, a u sadnji i gojenju šuma *stojbinom*, naime kao i stojbina u najširem smislu riječi.

Koju vrst radnje koji bilinski organizam može obavljati, ovisi o njegovoj strukturi, t. j. o molekularnom sastavu i kemizmu njegovih najmanjih dijelova. Da li se taj posao zbilja izvadjia i sa kojom se energijom to zbiva, je naprotiv uvjetovano skroz i skroz o djelovanju nekoga stalnoga vanjskoga podražaja, koji podražaj običajno u njegovoj sveukupnosti nazivamo kako je već opaženo, u kratko stojbinom u najširem smislu ri-

jeći. Ono, što je živi organizam kadar sam izvadjati po baštinjenoj strukturi svojih organa, tiče se vazda samo specifičnoga oblika radnje; no da li se te radnje i sa kojom energijom zaista zbivaju, ovisi to nasuprot skroz od kakoće dogodično djelujućih kombinacija vanjskih vegetativnih uvjeta, dakle od stojbine.

Iz ove fiziološke poučke za uzgoj drveća mogu se bez okolišanja izvesti posljedci za ravnanje, da se povećanje rasta u već opstojećim sastojinama može proizvesti samo poboljšanjem vanjskih, na život sastojine uplivnih razvojnih momenata, pa se radi toga mora istražiti, da li i u koliko u opće upliviše umjetnost šumskoga gospodarenja na razvoj ovih vanjskih uvjeta života sastojine.

Prije prelaza na raspravljanje ovoga vrlo važnoga pitanja evo nekoliko opazaka o zakon u ovisnosti rasta sastojine od vanjskih uvjeta i upliva.

Toplina je jedna od najprije poznatih naravnih sila, koja životne pojave biline probudjuje.

Pod toplinom razumjeva fizika gibanje najmanjih čestica materije, koje se gibanje prenaša od jedne supstancile na drugu, a jakost (intenziteta) toga gibanja ili sila, uslijed koje najmanje čestice materije titraju, zove se toplotom.

Sâmo nas opažanje bilinskoga života uči, da životna djelatnost bilina tako dugo počiva, dokle toplota okolišnoga medija, koja se (toplota) u smislu već rečenoga i na biline prenaša, njeku stanovitu visinu postigne; da dakle na bilinu prenešeno gibanje topline u organima istih njeku stanovitu jakost titranja najmanjih čestica proizvesti mora, ako će se daljni titraji molekula i atoma proizvesti, u čemu se i sastoji život biline.

Izvanredno mnogobrojna, ali uza sve to još nedovršena istraživanja nadalje pokazaše, da medju 0° i 50° C nalazeće se temperature u opće znače onu jakost topline, kod čije djelatnosti je bilinski život u opće omogućen, da ali unutar granica tih temperatura, kako je to naročito praktično dokazao veliki Würzburžanim fiziolog Sachs, za svaku vrst vegetativne djelatnosti

opstoji neki posve određeni stupanj toplote, koji se nalazi ispod ili iznad rečenoga optima, pri kojemu ista (djelatnost) svoju najveću energiju postigne.

Taj stupanj u kratko zove se toplotni optimum.

Kod temperatura, koje se nalaze ispod ili iznad toga optimuma, jest vegetativni proces slabije energičan, te je točnijim motrenjem konačno ustanovljena činjenica, da polazeći od niže granice topline, raste takodjer i energija vegetativne djelatnosti, dok kod nekoga stalnoga toplotnoga optimuma svoj maksimum postigne, te da za slučaj, da temperatura nadmašuje taj optimum, energija upitnoga procesa opet biva manja, te da kod postignuća neke gornje granice temperature konačno i sasvim prestane.

Ako je djelovanje ove visoke temperature bilo samo kratkotrajno, to se upitni proces pri nastupu niže temperature u bilini može pojaviti; u drugom pako slučaju ipak nastupi smrt biline.

Točna istraživanja kardinalnih točaka temperature — tako se naime označuje donja i gornja granica, kao što i njezin optimum — jesu nadalje pokazala, da pri istoj vrsti bilina svaki vegetativni pojav ima svoje posebne kardinalne točke, te da su jednaki vegetativni procesi kod različitih bilinskih vrsti vezani na različite granice topline.

Tako n. pr. najniža temperatura, pri kojoj se kod neke biline još nekakovo rašćenje ustanoviti može, često ne dotječe, da se u istoj stvaranje klorofila i asimilacije omogući, te da u proljeću sve vrsti drveća istodobno ne zazeleni, je to dobar dokaz, da kod različitih vrsti drveća ti vegetativni pojavi različito visoke temperature iziskuju.

U opće se je ali ipak opazilo, da većina bilina hod nekijh stalnih srednjih temperatura — možda između 15 i 30° C — najbolje uspjeva, dapače da se unutar tih granica temperature svi vegetativni pojavi sa dostatnom energijom zbivaju, te se — što je upravo glavno — harmonično, skladno podupiru.

I tako kao što stajbinski faktor »toplina« svoju kardinalnu točku imade, isto tako se može ta točka lahko ustano-

viti i za sve druge stojbinske faktore, te tako u odnošajima bilinskoga života prema vanjskim vegetativnim uvjetima u toliko dolazi do izražaja njeka pravilna zakonitost, da svaki vanjski vegetativni faktor počimajući od njeke donje granice, (minimum,) sa rastućom jakošću svojega djelovanja drvnu proizvodnju podupire do postignuća optimuma jakosti, ova (proizvodnja) pako počam od te točke sa rastućom jakošću biva slabija, dok se konačno kod nekoga maksimuma jakosti posve umiri i rast biline posvema prestane.

Za prosudjivanje ovisnosti bilinskoga rasta od na isti uplijavajućih vanjskih uvjeta i odnošaja, koji se zaista u naravi nalaze, ne pružaju međjutim baš spomenute pravilne zakonitosti još nikakovo sigurno uporište.

Iz istih bi se na svaki način moglo zaključiti, da bi istodobno i jednoliko rasteenje djelatne jakosti sviju stojbinskih faktora do dotičnoga optimuma moralo na isti način i rast bilina do visine optimuma dizati. Slučajevi, koji to samo na mogućnost svadjaju, mogli bi se zaista samo medju najveće rijetkosti ubrojiti.

U većini slučajeva pojavljuju se dapače vanjski vegetativni uvjeti medju tako raznovrstnim lokalnim odnošajima, doista tako raznovrstni, ali ipak vazda tako kombinirani, da stanoviti vegetivni uvjeti uslijed dovoljne jakosti svojega djelovanja teže rast bilina podupreti, dočim drugi radi nedostatne jakosti protivno djelovanje prouzročuju, pa bi se zato savezno s tim moralo pitati, po kojima zakonima da se ovisnost bilinskoga i sastojinskoga rasta od vanjskih vegetativnih uvjeta pod ovima zbija odgovarajućim odnošajima ravna?

Da se u te, na oko vrlo zamršene odnošaje, može dublje pogledati, je vrlo zaslužni i na žalost prerano umrli monakovski profesor Wollny koncem devetdesetih godina prošloga stoljeća mnoge vegetativne pokuse izveo, pri kojima su se svi vanjski uvjeti bilinskoga života o s i m j e d n o g a j e d i n c a t o g a u najpotpunijoj mjeri ispunili, a taj jedini je sa svojim minimom jakosti došao do djelovanja.

Razumijeva se, da se je razvoj pokusnih bilina pod takovim odnošajima na vrlo niskom stupnju pokazao, a tada se nije jasno opazilo niti kakovo rasteenje razvoja, dok se inače svi vanjski vegetativni uvjeti polagano do stanovitoga optimuma ne podigoše i popraviše, što je u nedostatnoj mjeri postignuto ali i promijenjeno ostalo.

Njeka postepeno rastuća proizvodnja pravilno je ali nastupila u onom slučaju, kada svi inače vegetativni uvjeti doista ostaše nepromjenjeni i sa svojom prvobitnom snagom počeoše djelovati, a u početku pokusa minimalni vanjski vegetativni uvjet počeo se je polagano popravljati.

Je li se n. pr. pokusnim bilinama gnojenjem privela povećana množina hraniva a istodobno sadržaj vode u tlu na minimum snizio, to je gnojenje potpunoma bezdjelatno ostalo, dapače se je direktno pokazalo štetnim u onim slučajevima, gdje su se lako rastopive hranive tvari za gnojivo upotrebile.

Rast bilina se je gnojenjem samo tada pospješio, kada se je istodobno i stanje vlage u tlu poboljšalo. pa se je najveći apsolutni prirast gnojenjem kod onoga stupnja vlage u tlu postigao, koji je odgovarao optimumu, iz česa se mora zaključiti, pošto se je isti odnošaj pokazao i kod kombinacija drugih stojbinskih faktora, da je prihod kulturnih bilina kod u naravi zaista opstojećih odnošaja u prvom redu ovisan od onoga stojbinskoga faktora, koji faktor u upravo dolazećoj kombinaciji od vanjskih vegetativnih uvjeta u najmanjoj i nedostatnoj ili maksimu najbližoj, dakle u najvećoj jakosti do djelovanja dolazi.

Ovaj zakon minimuma, kako se to običaje u kratko označivati, može uz svoje umjestno nadopunjenje sa zakonom maksimuma u opće smatrati temeljnim zakonom bilinske gradnje ili bilinskoga rasta.

Taj nas zakon ponajprije poučava, da kod racionalnoga gojenja bilina ruka, koja ide za poboljšanjem, mora se onih stojbinskih faktora latiti, kojih od naravi ima u nedostatnoj ili

obilnoj mjeri, u koliko se ta uporaba, sigurno se nadajući u veće prihode, isplati.

Nadalje se može iz toga zakona razabrati, da ne bi bilo probitačno gojitbu bilina po kakovim god receptima općenite vrijednosti ravnati, pogotovo, kada na jednom mjestu ovaj, a na drugom onaj stojbinski faktor poteškoće pruža i radi toga treba popravaka, pa se stoga ovdje ove, a ondje one mjere preduzimati moraju, da se stojbina prisili na proizvodnju većih prihoda.

Sigurno je gledom na ovu pravilnost odvisnosti sastojinskoga rasta od vanjskih vegetativnih uvjeta temeljna važnost, da se o tome na čistom mora biti, koji stojbinski faktor i radi premalene ili prevelike jakosti njihovoga djelovanja običavaju u pravilu usporavati proizvodnju sastojine i u koliko se isti u okviru opravnoga rentiranja mogu poboljšati gospodarstvenim mjerama.

Kako je već de Saussure točnim pokusima dokazao, može bilinska proizvodnja naše zemlje neki ako i manji porast sadržaja zračne ugljične kiseline uz istodobne sve inake vegetativne uvjete vrlo znatno uvećati, odakle se daje zaključiti, da toga porasta nema u zraku u onoj množini, koja optimumu odgovara.

Taj bi se optimum tekar onda nalazio, kada bi zrak po prilici 0·5 volumnoga postotka ugljične kiseline imao, te bi se škodljivo djelovanje ugljične kiseline tekar onda pokazalo, kada bi taj plin u atmosferskom zraku u daleko višem postotku bio pomješan.

Poznavanje ote činjenice ipak nije dosada do nikakove praktične uporabe dovesti moglo iz slijedećih razloga:

Kako je poznato, atmosferski zrak naše zemlje posvuda se sastoji iz $\frac{4}{5}$ dušika i $\frac{1}{5}$ kisika kraj skoro vazda konstantne primjese ugljične kiseline okruglo od 0·04 volumnoga postotka.

Ta smjesa ostane nepromjenjena pače i tada, ako pokuse pravimo i sa zrakom sobe, u kojoj ljudi stanuju, akoprem znadem, da bi na takovim mjestima uslijed disanja ljudi morala

opstojati promjena zračnoga sastava radi nagomilanja ugljične kiseline.

I u našim stanovima, usprkos da su prividno zatvoreni, nastaje izvanredno brzo obnovljenje zraka, pa tekak u prenapunjenim stanovima ili u uskima, slabo zraćenim stajama, može se sa finijim srestvima analize dokazati količina ugljične kiseline, koja nadmašuje normalni omjer gore spomenute smjese.

Razlog, da zrak u na posebni način komunicirajućim prostorima svoj isti sastav zadrži, jest difuzija, čije djelovanje ne prestano zračne struje podupiru.

Spomenuta jednoličnost zračnoga sastava na različitim mjestima može se odnositi svakako samo na relativnu količinu dušika, kisika i ugljične kiseline; absolutno uzimajući nisu ovi plinovi posvuda u zraku u istoj množini, jer su i plinovi podvrženi uplivu teže, koja djeluje, da oni neki tlak u smjeru ove sile proizvadjaju, uslijed česa ni jedan kubični metar zraka u nizini više dušika, kisika i ugljične kiseline sadržaje, nego li na visokim položajima, akoprem se omjer tih smjesnih dijelova uslijed toga znatno ne mijenja.

Kada tomu tako ne bi bilo, tada nebeska tjelesa ne bi mogla okolišne zračne slojeve na sebi uzdržati, već bi se ovi dapače uslijed jednostranoga djelovanja difuzije jednolično po čitavom svemirskom prostoru raširili.

Akoprem dolaze ove razlike u pitanje kod životinjskoga disanja, (upozorujemo n. pr. na t. zv. brdsku bolest), to one za bilinski svijet ipak nemaju većega znamenovanja.

U najgorem slučaju moglo bi se tek nagadjati, da umajenje ugljične kiseline na visokim stojbinam donjekle štetno upliva na bilinsku proizvodnju.

Nu to štetno uplivanje biva potpunoma potisnuto kroz druge poteškoće, koje su u prilog drvnoj proizvodnji na visokim položajima, pa radi toga i ne dolazi do nikakovoga izrazitijega djelovanja.

K malenoj razlici sastava atmosferskoga zraka pridružuje se nadalje nemoć šumara, da što god na tom sastavu promijeni.

Polag pokusa, koje su — kako je već spomenuto — po- najprije Dr. S a u s s u r e, a poslije njega i mnogi drugi fizi- olozi izveli, ne može biti nikakove dvojbe, da bi za šumsku kulturu u opće bolje bilo, kada bi atmosferski zrak imao mjesto 0.04% ugljične kiseline desetorostrako više toga važnoga hra- nivoga plina. Ali, što koristi šumskome gospodarstvu poznavanje njeke činjenice, kada ono nije u stanju, da tu činjenicu svrsi- shodno izrabi?

O kakovoj nemogućnosti u fizičnom smislu, svakako ovdje nemože biti govora, već o gospodarstvenoj nemogućnosti.

Mi si doista možemo pretstaviti, da se u malenim dobro zatvorenim kućicama za rast bilina u znanstvenom interesu može razvijati i tako u njima stavljenim bilinama nješto bolju zračnu smjesu pružiti, ali ako bi se nešto sličnoga htjelo u slobodnom prostoru izvesti, možda recimo nad krošnjama sastojine, ili nad kojom livadom, što bi spadalo u područje gospodarstvanih ču- dovišta, to bi difuzija plinova, koja kako je već rečeno, jednolič- nost zračnoga sastava uvjetuje, djelovala, da bi nad dotičnim mjestom razvijena ugljična kiselina samo u najmanjem dijelu, koji u nikakvom razmjeru sa troškovima toga pokusa stajao nebi, došla u prilog tomu mjestu.

Najveći pako dio razvijene ugljične kiseline bi bez svake koristi za pojedino gospodarstvo, a i bez svake koristi za sveu- kupno gospodarstvo jednoga čitavoga kraja otišao u veliko zračno more, pa bi i tamo bio samo kapljicom toga mora.

U kratko rečeno vidimo, da je difuzija plinova, koja prou- zročava jednoličnost sastava atmosfere i koja time probitačno djeluje na rast bilja, ujedno s druge strane uzrokom, da se to rasteenje nemože umjetnim načinom uvećati i prospješiti dova- djanjem veće količine rasteenja bilje unapredjujućih plinova. Di- fuzija plinova je naime uzrokom da se sastav zraka nad poje- dinim komadima zemljišta u interesu povišenja bilinske proiz- vodnje ne može po volji promjeniti, r a d i č e s a s e i s a- d r Ź a j u g l j i č n e k i s e l i n e a t m o s f e r i č k o g z r a k a k o d t e Ź a t b e t l a m o r a u z e t i z a j e d a n

vrlo važan, ali ujedno i kao nepromjeniv proizvodni faktor.

Svakako je bilo nekada vrijeme, kada se je držalo, da bi zračni sloj pod krošnjama drveća morao biti bogatiji na ugljičnoj kiselini, nego li onaj nad oranicama i livadama s razloga, što se procesom trulenja šumske stelje neprestance velike množine ugljične kiseline stvaraju, čijem strujanju u vis i dalje u zrak, stavljaju zaprjeke krošnje sastojine.

Medjutim su u tom smjeru ponajprije po Reisee-u u sjevernoj Francuskoj, a kasnije u velikoj mjeri po Ebermayeru, u različitim srezovima kr. bavarskih državnih šuma izvedeni pokusi, pokazali, da količina ugljične kiseline u šumskom zraku nije znatno različita od one u zraku poljskome, što u ostalom nemože niti iznenaditi, jer se ni u velegradovima gdje tisuće dimnjaka svoje stupove dina u zrak šalju, a mnoge tisuće ljudi i životinja neizmjernu množinu ugljične kiseline izdišu i velike mase trulećih i gnjilećih otpadaka osobito izdašno vrelo ugljične kiseline čine, nisu mogle pokazati velike nakupine ugl. kiseline, buduć se ona usljed brze difuzije i strujanja zraka u brzo po uzduhu razidje.

Jedan daljni važni stojbinski faktor je kompleksno (skupno) sunčano svjetlo, za koje su stari majstori naše struke držali, da je ono onaj stojbinski faktor, od kojega najviše ovisi uspjevanje sastojine.

Taj nazor još i danas vlada u čitavoj našoj nauci o gojenju šuma.

Sasma drugo je pitanje da li je to opravdano.

U tom pogledu upozoruje se na slijedeće.

Kada bi taj nazor o suverenom značenju svjetla na šumsku proizvodnju zaista bio osnovan, to bi sjeverni obronci naših brdskih šuma, radi slabije jakosti svjetla na tim mjestima, morale biti obrasle sa najslabijim sastojinama; nadstojno drveće srednje šume moralo bi pošto je podstojno potpunoma pod sklop došlo i podržava dovoljnu vlagu tla najviše prirašćivati, što ipak, kako to znade svaki šumar, koji dobro pozna odnošaje rasta srednje

šume, podnipošto nestoji. Pričuvci visokoga uzgoja morali bi i tada široke godove razvijati, kada se je kasnija podstojna sastojina sklopila, što se takodjer s opaženim činjenicama ne slaže. Nadalje bi morao u gustim mladicama prirast u onoj mjeri padati, kako sklop krošanja biva gušći i rasvjetljeni dio krošnje biva manji, nikada se ali ne bi smio opaziti iznenadan pad prirasta, kako se to skoro redovito u mladim smrekovim sastojinama u dobi letava opaziti može. Svagdje u prirodi vlada svrsishodni princip, da drveće kao što i sve druge višje ustrojene biline, imade mnoge organe, pomoću kojih je u stanju štetno djelovanje prevelike jakosti svjetla oslabiti i iste prema potrebi regulirati, iz česa slijedi, da svjetlo nije valjda u tako silnoj i u svakoj mjeri po biljke probitačno, jer bi bilo nepojmljivo, da bi se biljka proti onome branila, što joj prija. Ove činjenice, a još više uporabiva i temeljna iztraživanja velikoga bečkoga fiziologa Wiesnera na području užitka svjetla po bilinama dovoljno pokazuju, da je takodjer i svjetlo jedan stobinski faktor, koji jedva igdje u nedostatnoj mjeri na raspolaganje stoji, radi česa bi i nazore i zaključci naših šumarskih veterana o važnosti svjetla za drveće trebalo predati zaboravi.

Medju navedenim činjenicama vrijedno je naročito nešto поближе razjasniti, onu, kako pada debljinski rast nastupom sklopa sastojine.

To iznenadno padanje debljinskoga rasta na neki niži stupanj, iza kako je isti prije nastupa gustoga skopa živahno i trajno napredovao dopušta shvaćanje, da su nastupom sklopa najmanje dva, ako ne i više, važna stobinska faktora istodobno oslabiti morala, jer ako bi samo jedan vegetativni uvjet oslabio, kako to oni uzimaju, koji drže, da je umanjeno djelovanje svjetla krivo tako, svome nazatku prirasta, to bi se pošto se slabljenje prirastne djelatnosti ipak samo onako slabo opaža, kako sklop biva gušći, moglo takovo shvaćanje protumačiti vazda samo kao neko polagano nastupajuće i isto tako polagano napredujuće popuštanje u prirastu.

Do boljega razjašnjenja u govoru stojećega pojava dolazi se i na temelju shvaćanja, da isti pojav stoji u uzročnom sa-

vezu sa padanjem vlage tla u gusto sklopljenim sastojinama, budući da slaba vlaga tla usporava kao što podržavanje izdašnije transpiracije kod drveća, tako i postajanje asimilativnih dušičnih spojeva u tlu, zatim rahlost tla, sposobnost za ugrijevanje kao što i mnoga druga fizikalna svojstva tla umanjuje, pa time nagao zastoj i u stojbinskoj djelatnosti prouzrokuje, na što sastojine samo sa isto tako naglim zastojem prirasta i iznenadnim prekidom moraju reagirati.

Ova je hipoteza još i s ovom okolnošću opravdana, da se na njezinom temelju i svi drugi pojavi, prije u kratko navedeni, lako razjasniti mogu.

Nije dakle umanjeni užitak svjetla ono, na što bi se padanje prirasta u gustima sastojinama imalo svesti; više je to oskudica vlage u tlu, koja u govoru stojeći pojav prouzrokuje, jer da gusto sklopljene krošnje pogotovo u šmrekovim sastojinama, vrlo veliku zaprijetku padanju atmosferskih oborina do tla stavljaju, jest naročito H o p p e već pred mnogo godina sa potpuno uspješnim pokusima dokazao.

Zato prije svega proć sa pregustim sklopom krošanja, proć sa pregustim i prenatrpanim sastojinama, a izričito proć s onom teorijom proredjivanja, koja ne dopušta, da se prije sa moga pravoga proredjivanja neko pripravno proredjivanje ne izvede.

Kakovu nadalje važnu ulogu igra teorija o selekciji kod uzgoja sastojina, samo letimice spominje profesor Nossek, koji je u tom pogledu pred više godina temeljite dokaze objavio, te ote njegove dokaze nitko do sada oprovrgao nije.

On primjećuje, da je dosada svaki sijek proredjivanjem ili prozrakom smatrao kao neki selektivni sijek, jer bi inače svim tim sječnim operacijam znanstvena podloga manjkala.

Time je po izvaji samoga govornika on svoje aforistične izvode uz živo odobravanje i svestrano čestitanje zaključio.

Pošto se nitko dalje za riječ prijavio nije, zaključio je predsjednik skupštine debatu, te zaključnu riječ podijelio izvjestitelju Schiffelu, koje se je ali odrekao jer nije nužnim pro-

našao, da što doda Nossekovim izvodima, sa kojima je njegovu — Sshiffelovu — temu samo u doličnom i nužnom pravcu nadopunio.

Iza toga je na predlog ravnatelja šuma i domena Fridrika B a u d i s c h a od strane skupštine izrečena najtoplija zahvalnost nadsavjetniku S c h i f f e l u za njegovo krasno i poučno predavanje, koje i mi nadopunjeno sa Nossekovim izvodima, donášamo pred našu čitalačku publiku zelene struke, sa željom, da se ista s njima što bolje okoristi u izvedbi svojega kulturnoga rada na polju naše narodne ekonomije.

Nacrti novih zakona tičućih se šunarstva u Dalmaciji.

1. Nacrt zakona o pošumljivanju krasa u pokrajini Dalmaciji.

Na prijedlog Sabora Moje kraljevine Dalmacije nalazim da naredim slijedeće:

§. 1. Da se ukloni nestašica šume i ublaže njezine štetne posljedice imaju se osobito, u koliko se radi o tome da se prepriječi stvaranje vododerina ili bujica, i da se obrane važne prometne ceste proti poplavama i žestokim vjetrovima ili proti drugim elementarnim i opće štetnim nezgodama, postepeno pošumljivati po propisima ovoga zakona sva ona zemljišta, za koja izgleda potrebitim, da se upravljaju kao šume, bez obzira na njihovo dosadašnje obradjivanje.

§ 2. Izvedenje pušumljenja povjerava se posebnom povjerenstvu za pošumljenje.

Ovo ima svoje sjedište u Zadru i sastoji od:

- a) poglavice pokrajine ili njegovog zamjenika kao predsjednika;
- b) pokrajinsko-šumskog nadzornika ili u slučaju zapriječenja, njegova zamjenika;
- c) dva odaslanika zemaljskog odbora i
- d) jednog odaslanika pokrajinskog gospodarskog vijeća,

e) pokrajinskog nadzornika poljodjelstva i

f) administrativnog izvjestitelja namjesništva za šumske poslove.

Svi članovi povjerenstva za pošumljenje službuju kao takvi besplatno.

§ 3. Sjednice povjerenstva za pošumljenje sazivlje predsjednik.

Poslovi povjerenstva riješavaju se u sjednicama zbornim vjećanjem i zaključivanjem.

Na sjednice povjerenstva mogu se pozivati sa savjetujućim glasom i kotar. šumski tehničari iz onih predjela pokrajine, kojih se tiče predmet vjećanja.

Osim toga ostaje slobodno onim općinama kojih se tiču predmeti u raspravi te koje se imaju na vrijeme obavjestiti o održanju dotične sjednice, da ovoj sjednici učestvuju po jednom odaslaniku, od regjenom od općinske uprave, sa savjetujućim glasom.

Zaklada za pošumljenje (§ 5) usljed toga ne smije imati nikakva troška.

Da zaključak povjerenstva bude valjan, potrebno je, da budu prisutni predsjednik, pokraj. šumski nadzornik ili njegov zamjenik i jedan odaslanik zemaljskog odbora.

Zaključci prihvaćaju se apsolutnom većinom glasova članova, koji imaju pravo glasa. Predsjednik glasuje samo u slučaju jednako porazdjeljenih glasova, te je onaj zaključak valjan, za kojeg predsjednik glasuje.

Zaključci imaju se provodjati u ime povjerenstva od predsjednika zajedno sa pokraj. šumskim nadzornikom, koji se može u tu svrhu poslužiti i sudjelovanjem podređenih mu šumskih organa.

§ 4. Proti zaključcima i presudama povjerenstva za pošumljenje prosto je zanimanim stankama prizvati se ministarstvu poljodjelstva. Prizivi imaju se prikazati kod namjesništva u roku od četiri sedmice, računajući od dana susljednog onomu uručanju.

§ 5. Za podmirenje troškova, skopčanih sa izvedenjem za daća, koje su ovim zakonom povjerenstvu za pošumljenje po-

vjerene, osnovati će se fond za pošumljenje kraljevine Dalmacije, godišnju potrebštinu kojeg ima odobriti ministarstvo poljodjelstva i zemaljski odbor, a pokrivati će se doprinosima, koji će utanačiti i doprinositi državna uprava i pokrajina iz u tu svrhu ustavnim putem odobrenih sredstava kao i drugim slučajnim prihodima.

Ovim fondom upravljati će povjerenstvo za pošumljenje.

Nadalje ustupiti će se besplatno povjerenstvu za pošumljivanje potrebite biljke, u koliko budu raspoložive iz državnih ili od države subvencioniranih šumskih rasadnika u Dalmaciji.

§ 6. Da se uputi pošumljenje, imaju se bez uštrba nadležnosti političnih vlasti, ustanovljene u šumskim zakonima, pronaći i odrediti po česticam zemljišta spomenuta u § 1.

Ova će se zemljišta pronaći povjerenstvenim izvidom, na koji treba pozvati osim predstavnika nadležnih polit. kotarskih oblasti kao upravitelja povjerenstva posjednike dotičnih zemljišta, nadležnog kotarskog šumskog stručnjaka, jednog gospodarskog vještaka i jednog odaslanika općinske uprave. Kad se radi o zemljištu vlasnosti kojeg općinskog odlomka ima pravo da učestvuje seoski zbor jednim odaslanikom.

Zaklada za pošumljenje ne smije za ove izvide imati nikakva troška.

O ispadku ovih izvida imaju se napose za svaku općinu, odnosno za svaki odlomak, sastaviti zapisnici, te sa dotičnim povjerenstvenim predlozima podastrijeti povjerenstvu za pošumljenje.

Povjerenstvo za pošumljenje ustanovljuje tada, koja se zemljišta, prama ustanovama § 1 ovog zakona imaju pošumiti; te o tome obavješćuje stranke sa posebnim odlukama.

§ 7. Sva zemljišta, glede kojih bi pravomoćno naredjeno pošumljenje, imaju se upisati u posebnom katastru čestica po česticu.

U taj katastar imaju se uvrstiti i sva ona zemljišta, koja su počev od g. 1874. bila pošumljena iz državnih ili pokrajinskih sredstava.

Na zemljištima, upisanim u katastru pošumljenja, ne smije se vršiti šumska paša samo dotle, dok bi pošumljenju mogla naškoditi.

Da li će i u koliko će biti dopušteno drugo uživanje, prosudit će se po ustanovama šumskog zakona. Isto tako ima se na molbu zanimanika u teku molba odlučiti o tome, da li će se opet dopustiti paša.

§ 8. Povjerenstvo za pošumljenja ima, kad zaključuje o godišnjem proračunu iz zemljišta pravovaljano namjenjenih pošumljenju izabrati one čestice, koje će se pošumiti u toj godini.

Istodobno ima povjerenstvo za pošumljenje potanko utanačiti potanji način pošumljenja i potrebite mu zaštite, te dotičnu izradnju podastrijeti zemaljskom odboru i ministarstvu poljodjelstva za odobrenje i dozvolu potrebitih sredstava.

Pošumljenje ima se obično obavljati u vlastitoj upravi; nu ako bi se prama stanju stvari moglo očekivati, da će na dotičnim česticama posjednici sami redovito izvesti pošumljenje i posadjenu šumu po pravilima šumogojstva gojiti, može se sa zanimanicima sklopiti ugovor o načinu pošumljenja, o zaštiti već pošumljenih zemljišta kao i o modalnosti pripomoći, koje bi se udijeljivale u tu svrhu besplatnim ustupom biljka i slučajnom doznakom novčanih potpora iz zaklade za pošumljenje i prepustiti pošumljenje dotičnim posjednicima zemljišta.

Ova ustanova osobito vrijedi za parkove, što bi ih pojedinci ili zajednice, udružbe ili općine htjeli urediti na zemljištima, namijenjenim pošumljenju pri čemu će se svedj imati obzira na vrsti svrhu ovakovih parkova.

Zemljišta, pošumljena po ustanovama ovog zakona, kao i zemljišta pošumljena počev od god. 1874 sa pripomoćima iz državnih i pokrajinskih sredstava, imaju se smatrati kao šume, koje se imaju upravljati po §§. 6 i 7 šumskog zakona.

§ 9. Općinama, koje bi kupile zemljištne čestice, namjenjene pošumljenju po § 6. ovog zakona, te bi se obvezale, da će ih pošumiti po naptcima povjerenstva za pošumljenje i kroz

rok. koji bude ovo odredilo, može se već u svrhu kupnje dotičnih zemljišta udijeliti potpora iz fonda za pošumljenje, ako bi opstojale pretpostavke za redovito izvedenje pošumljenja i zaštitu posadjene šume.

§ 10. Kad bilo s kojega razloga ne bude moguće, da se zajamči pošumljenje za to pravomoćno određenog zemljišta, može povjerenstvo za pošumljenje pogodbom nabaviti takovo zemljište kao vlasništvo fonda za pošumljenje kraljevine Dalmacije.

Ako bi zemljišta, namjenjena pošumljenju, bila opterećena sa tuđim pravima, koja bi mogla smetati pošumljenju, tada će povjerenstvo za pošumljenje nastojati, da se ova prava putem nagodbe otkupe na teret fonda za pošumljenje.

§ 11. Ako bi posjednik zemljišta ili drugi ovlaštenik povrijedio pogodbu sklopljenu po § 8, na način, koji bi se očito protivio svrhi pošumljenja ili kad se ne bi moglo postići po § 10. željena nabava ili otkup uz primjerenu cijenu, onda će povjerenstvo za pošumljenje zatražiti kod političke zemaljske vlasti razvlastbu dotičnih zemljišta i prava u korist fonda za pošumljenje.

§ 12. Ako politička pokrajinska vlast drži, da je po gornjim ustanovama temeljit zahtjev povjerenstva za razvlaštenje zemljišta ili prava drugih osoba, imade zahtjevu odovoljiti i istodobno, saslušavši dva vještaka, koja će ona pozvati, utanačiti iznos, koji će se za to platiti iz fonda za pošumljenje.

Proti odluci prosto je zanimanicima prikazati priziv na ministarstvo poljodjelstva u roku od 4 sedmice počev od dana susljedna danu uručenja odluke.

Prizivi imadu se prikazati kod namjestništva.

§. 13. Svakomu onomu, koji drži, da nije podmiren iznosom, koji mu se ima isplatiti za razvlašteno zemljište ili pravo, ostaje suviše prosto, da kroz 30 dana iza pravomoćnosti razvlastbene odluke zatraži kod kotarskog suda, u čijem se području nalazi zemljište što se ima razvlastiti, odnosno, koje je sa tuđim pravom opterećeno, da se otšteta sudbenim putem izvidi i ustanovi.

Otšteta će se ispitati i ustanoviti sudbenim putem, upravljujuć analogno propise državnog zakona od 18 veljače 1878. d. z. l. br. 30. o razvlastbi u svrhu gradnje i prometa željeznica.

U slučaju, kad bi se ko obratio sudu, mora se izvršenje razvlaštenja i pošumljivanja odgoditi sve dotle, dok ne bude isplaćena ili kod suda položena u ovom postupku ustanovljena svota.

§ 14. U koliko budu dopuštala sredstva fonda za pošumljenje mogu se ova upotrebiti i za mjere za melioraciju zemalja, koje nijesu određene za pošumljenje, a služe pretežno za pašu blaga, te su za to prikladne e da se prepriječi nazadovanje njihove plodovitosti.

Pri tome ima se, gdje to budu okolnosti dopuštale, osim drugih shodnih mjera, uzeti u obzir i na sadnju maslina i voćaka.

Ustanovljenje i izbor ovih zemljišta te provedenje mjera, koje se imaju poduzeti u svrhu melioracije, prepušteno je povjerenstvu za pošumljenje koje će analogno upotrijebiti ustanove ovog zakona.

§ 14. (15.) Globe udarene po obćem šumskom zakonu počinjenje na zemljištima upisanim u katastru pošumljenja (§ 6.), nadalje šumske naknade dosudjene na temelju šumskog zakona glede šumskih predjela, koji su prešli u vlasništvo fonda za pošumljenje, idu u korist ovog fonda.

§ 15. (16.) Djelokrug povjerenstva za pošumljenje i granice, u kojem će isto povjerenstvo moći zaključivati o troškovima iz fonda za pošumljenje, kao propise za upravu ovog fonda urediti će posebni i poslovni red, koji će ustanoviti ministarstvo poljodjelstva sa zemaljskim odborom.

§ 16. (17.) Propisi zakona od 9|11 1880 p. z. l. br. 2 ex 1881 valjanoga za kraljevinu Dalmaciju o zemljištima namijenjenim šumskom odgoju na temelju državnoga zakona 27|5 1878 d. z. l. br. 115 izuzevši §§: 11, 12, 17 i 18 stavljaju se van snage.

§ 17, (18.) Izvršenje ovoga zakona povjerava se Mojim ministrima poljedjelstva, unutarnjih posala, financija i pravde.

2. Nacrt zakona o mjerama za zaštitu šuma u kraljevini Dalmaciji.

Na prijedlog sabora Moje kraljevine Dalmacije naredjujem:

I. Izvedenje sjekova u svrhu pomladjivanja šuma.

§ 1. Da se prepriječi opće propadanje općinskih, društvenih, zadružnih i zakladnih sitnih šuma, prouzrokovano nezgodnim i nepravilnim uživanjem kao i prekomjernim vršenjem paše, ima se još postojeći, za pomladjivanje sposobni šumski naraštaj uzdržati i njegova pomladjivost podignuti glatkim, u pravo vrijeme razom zemlje izvršenim sijekom (sijek za pomladjivanje). Pri sječenju ostaviti je primjeren i jednako po sječini porazdjeljen broj mladica i stabala kao sjemenjake i pričuve za porabno drvlje.

Gola i prazna mjesta imadu se popuniti umjetnim posumljenjem.

§ 2. Glede izvršenja takova sijeka u svrhu pomladjivanja šumskog naraštaja, odnosno glede izvedenja ostalih drugih mjera, koje bi se imale odrediti po § 1. ovog zakona, polit. kotar. oblast ima da obavi odnosne izvide po kotarskom šumskom tehniku, uz učestovanje vlasnika šume i predstavnika dotične općine. Kad se radi o šumskom zemljištu vlasnosti kojeg općinskog odlomka, ima pravo da učestvuje seoski zbor jednim odaslanikom.

Kod ovih izvida, u povodu kojih strankama ne smije nastati nikakav povjerenstveni trošak, imaju se istodobno ustanoviti sve slučajno potrebite mjere za zaštitu budućeg šumskog naraštaja i doba, kad će se izvesti sijek te opseg istoga. U zadnjem pogledu vrijedi kao pravilo, u koliko se tomu ne bi protivile mjesne prilike, da se svake godine ima posjeći od šumske površine, koja pripada općini dotično društvu zadrugi ili zakladi, onoliki dio, koliko broji godina doba o p h o d n j e sjeke (turnus) određeno ili primjereno za cijeli šumski posjed istog vlasnika i jednake vrste uzgoja.

O ovim izvidima sastavit će se zapisnik i odmah će se podastrijeti polit. kot. oblasti.

§ 3. Na temelju i prama ispatku ovih u smislu § 2. obavljenik izvida, polit. kot. oblast ima odlučiti o izvršenju sijeka i o onim mjerama, koje se imadu istodobno poprimiti. Kad bi

se radilo o općinskim šumama, ima se saslušati općinsko vijeće dotične općine.

U slučaju, da bi općinsko vijeće propustilo da se na dotični poziv polit. kot. oblasti u roku od tri mjeseca, računajuć od dana uručenja poziva u predmetu izjavi, polit. kotarska oblast može bezodvlačno izdati odnosnu odluku.

§ 4. Posjednici šuma dužni su izvršivati odredbe, koje izda polit. kotarska oblast u smislu § 3. ovog zakoga.

§ 5. Kad bi se sijek, pravomoćno odredjen od polit. kotar. oblasti u svrhu pomladjivanja šume, manjkavo izveo, ili kad se ne bi izveo do odredjenog vremena, ili kada se odredbe izdane na zaštitu razvijajućeg se šumskog naraštaja ili za popunjenje obrasta ne bi izvršile dovoljno, polit. je kotar. vlast ovlaštena, da potrebite mjere dade izvršiti o trošku posjednika šume.

Ovi troškovi imaju se u slučaju neisplate utjerati putem političke ovrhe.

§ 6. Paša se ne smije na pomladjenim česticama vršiti, dok bi mladom šumskom naraštaju mogla naškoditi. O molbama zanimanika, da se dopušti paša, ima se u teku molba odlučiti.

Da li i u koliko će se moći vršiti na ovim zemljištima drugovrsno uživanje, ima se prosuditi po propisima šumskog zakona.

II. Mjere iza šumskih požara.

§ 7. Ako šumska prostorija izgori, ostaju na istoj zabranjeno svakovrsno iskorišćivanje i paša sve dotle, dok bi to moglo škoditi mladom naraštaju.

Kad bi se radilo o sitnoj šumi, ima se s istom postupati u smislu §§ 1 i 4 ovog zakona, a da ne treba uputiti i provesti postupak za to propisan u §§ 2 i 3.

Kad se radi o visokim šumama, ima kotarska politička vlast bezodvlačno odrediti, da li i u koliko se nagorjela stabla imaju ukloniti i na koji način imaju se nastale čistine pošumiti.

Isto tako ima kotarska politička vlast odrediti rokove, kroz koje se imaju izvesti gore naznačene mjere. Kad se te

mjere ne bi provele na vrijeme ili shodan način, kotarska politička vlast je ovlaštena, da dade izvesti potrebite mjere o trošku posjednika šume.

Ti troškovi imaju se eventualno utjerati putem političke ovrhe.

§ 8. Šumski posjednici imaju branjevine određene na temelju propisa §§ 6 i 7 ovog zakona opskrbiti sa prikladnim oznakama zabrane (čunjevi, ograde i slično).

III. Prijave šumskih sijekova.

§ 9. Svaki namjeravani sijek u jednoj od šuma naznačenih u § 1, mora posjednik šume prijaviti nadležnoj polit. kotar. oblasti.

Ova odredba proteže se i na ona općinska zemljišta, koja nijesu uvrštena u poreznom zemljišnom katastru kao šumska zemljišta ali imaju zbilja značaj šume.

§ 10. Prijava sijeka nije potrebita onda, ako sijek slijedi na temelju i po ustanovam šumsko gospodarstvene osnove odobrene od polit. kot. oblasti i ako od odobrenja ove osnove nije isteklo više od deset godina.

U prvoj stavci ustanovljena iznimka ne vrijedi u slučaju ako bi u šumi, određenoj za posjek tokom ovih deset godina bile izvedene sječbe nepredvidjene u osnovi, ili ako je nastupila elementarna nezgoda, koja čini potrebnim preinačenje gospodarske osnove a nije se shodno ispravila gospod. osnova niti je ovu kot. polit. vlast odobrila.

§ 11. Prijava ima se prikazati polit. kotarskoj oblasti, u čijem području leži određena šuma za posjek ili veći dio iste.

Prijava može slijediti pismeno ili usmeno na zapisniku, a to koliko za sijekove u tekućoj godini, toliko istodobno i za dođuće dvije godine. Prijavom se smatra i prikazanje gospodarske osnove, odnosno osnove sijeka, ako se iz nje mogu razabrati godišnji sjekovi, koji se imadu izvršiti najdalje kroz nastajnih deset godina.

§ 12. Svaka prijava mora sadržavati :

1. Naznačenje katastralne općine, u čijem području leži za drvosjek određeno zemljište, pak broj katastralnih čestica i površinu dotične šume.

2. Naznačenje imena posjednika šume.

3. Naznačenje položaja, mjesta i opseg namjeravanog sijeka, zatim način i doba njegova obavljenja.

4. Da li će drvosjek biti obavljen od posjednika šume u vlastitoj upravi ili da li će izvedenje drvosjeka biti ustupljeno komu drugomu u zadnjem slučaju.

5. ime i boravište poduzetnika sijeka.

Ako prijava nije sastavljena po propisu ovoga §. mora se u roku od 15 dana povratiti stranci i uputit je, da prijavu popuni dotično ispravi.

§ 13. Politička kotarska oblast ima stranki na zahtjev izdati potvrdu o učinjenoj prijavi sijeka.

U ovoj potvrdi ima se naznačiti dan, kojega je bila prikazana redovito sastavljena prijava.

§ 14. O prijavi ima politička kotarska oblast, u koliko je to potrebno da se razjasne okolnosti, koje su mjerodavne za prosudjivanje pripustljivosti namjeravanog sijeka obaviti na licu mjesta po kot. tehniku potrebite izvide.

Povodom ovih izvida posjednici šume ne smiju biti pozvani da nose dotične troškove.

§ 15. Izvidima, koji će se obaviti u smislu § 14, ima se ustanoviti:

a) da li je prijavljeni drvosjek pripustljiv sa šumsko-redarstvenog gledišta i

b) glede općinskih šuma, da li se ne bi tim nepovoljno uplivalo na trajno šumsko gospodarenje sa cjelokupnim vlastitim šumskim posjedom općine (odlomka).

§ 16. O pripustljivosti namjeravanog sijeka ima kotarska politička oblast izdati shodnu odluku, koja odgovara stanju stvari i to ako je slučaj na temelju obavljenih izvida.

Ako proti prijavljenom sijeku nema prigovora ima politička kotarska oblast o tome bezodvlačno obavijestiti posjednika šume.

§ 17. Ako politička kotarska oblast nebi izdala i stranci uručila odluku, prihvaćenu u smislu § 16. o prijavljenom sjeku i to u roku od osam sedmica iza kako joj je bila prikazana redovita redovito sastavljena prijava, može se prijavljeni sijek obaviti prama ustanovama šumskih zakona.

Ova odredba uporavlja se, ako je prijava prema ustanovam §. 11. bila učinjena za više nego za jednu godinu, samo glede onih drvosjeka, koji se imadu obaviti u onoj godini u kojoj je bila prijava učinjena.

§ 18. Ako sijek, koji nije bio zabranjen, odnosno koji je bio dozvoljen uz stanovita ograničenja, nije bio izveden kroz dvije godine, počevši od onog doba, kada se je u smislu prijave imao najkašnje izvesti, ima se ponovo prijaviti nakon izmaka pomenutog dvogodišnjeg roka.

§ 19. Ako se prijavljeni sijek ne zabrani ili ako se dozvoli sijek uz stanovita ograničenja, politička kotarska oblast ima utanačiti rokove, kroz koje se sječina ima očistiti i opet umjetno pošumiti, u koliko se ne može očekivati naravno pomladjenje ili ako se može samo djelomično očekivati.

Ako se pošumljenje ne bi izvršilo kroz odredjeni rok ili ako bi se izvršilo na neprikladan način, kotarska politička vlast ima pravo da izvrši potrebite mjere o trošku nemarnog posjednika šume.

Ti troškovi imaju se u slučaju neisplate utjerati putem političke ovrhe.

§ 20. Ako bi se postavio poduzetnik drvosjeka, on je dužan, da se prije nego započne sijek osvjedoči, da li je sijek bio prijavljen i odgovoran je isto tako kao posjednik šume za neprijavljeni sijek ili za sijek izveden proti propisima.

§ 21. Nazočne odredbe imaju se uporabiti i za one drvosjeka, koji se imaju obaviti na temelju pogodaba, sklopljenih prije valjanosti ovog zakona.

§ 22. Ako općinsko vijeće drugačije ne odredi radnje i i naprave, na koje su općine obvezane po ovom zakonu, mogu se izvršiti stvarnim pomoćima u smislu § 87 općinskoga pravil-

nika; prirezi općinski, na koje su procijenjene ove pomoći, ne će se miješati sa ostalim općinskim prirezima, niti trebaju odobrenja niti zakonske potvrde, propisane §-om 86 općinskoga pravilnika i odnosno pokrajinskim zakonom 28 listopada 1868 (pokrajinski list 1868 br. 15).

§ 23. Iznimno vlasno je općinsko vijeće, ostajući prosto uteći se zemaljskom odboru u smislu § 103. opć. pravilnika, odrediti namet ličnih radnja jednakom mjerom, bez iznimke na dojednog muškarca sposobna za radnju od 18 do 60 godina, stojnika u općini, ili nestojnika, kad o v a j u njoj plaća preko 20 kruna godišnjeg izravnog poreza.

Rečene se lične radnje ustanovljuju na najviše 3 nadnice na godinu za svako čeljade, nametu podložno. Te lične radnje, kad ne bi bile izvršene na način i u vrijeme, što će im općina odrediti, morat će se otkupiti novcem.

Poradi toga će općinsko vijeće, odlučivajući o ličnim radnjama prama radničkim nadnicam u općini običajnim, odrediti, koliko ima da bude procijenjena u novcu svaka od udarenih nadnica.

U slučaju neisplate utjerat će se putem političke ovrhe.

IV. Općenite odredbe.

§ 24. U slučaju prestupka propisa ovog zakona i odredaba izdanih od vlasti na temelju istog, ima se, u koliko se ne bi imao primijeniti opći kazneni zakon, krivac kazniti od političke kotarske vlasti globom od 10 do 400 kruna, i u slučaju neutjerivosti sa zatvorom od 1 do 40 dana, te se suviše može izreći čitavi ili djelomični gubitak neredovitim putem dobivenih proizvoda i odmah obustaviti slučajno započeti sijek. Ako je općina kriva, imaju se uporaviti propisi općinskog pravilnika.

Globe i zapljenjeni proizvodi, odnosno utržak od prodaje istih, idu u korist zemaljske poljodjelske zaklade.

U osudi izreći je uz globu i naknadu štete eventualno počinjene prekršajem, ako potreba daljih izvedenja ne bi na-

lagala da dražba za naknadu štete bude upućena na građanski sud.

Proti presudi polit. vlasti u pogledu naknade štete prosto je zanimanim strankama nastupiti redoviti put pravde.

§ 25. Istraživanje i kažnjenje prestupaka ovog zakona otpada uslijed zastare, ako proti prekršitelju, nije bila zametnuta istraga kroz 6 mjeseci, računajući od časa, kada je bio počinjen kažnjivi čin.

Nastup zastare ne dira nipošto u obveze prekršitelja, koje mu ovaj zakon nalaže.

§ 26. O utocima proti odlukama i kaznenim presudama političke kotarske oblasti, izrečenim na temelju ovog zakona, odlučuje u drugoj i zadnoj molbi namjesništvo.

Ovo ima prije saslušati mnijenje zemaljskog odbora o utocima proti odlukama izrečenim na temelju §§ 3 i 5 kao i o utocima, naperenima proti ograničenju drvosjeka određenog sa gospodarstvenih obzira (§ 16. odnosno § 15 lit. b).

Utok ima se prikazati kroz 14 dana kod političke kotarske vlasti i ima odgodnu moć, izuzevši slučaj zabrane izdane od političke kotarske oblasti, na temelju ovog zakona.

§ 27. Izvršenje ovog zakona povjereno je Mojem ministru i ministru za nutarnje poslove.

3. P r i p o m e n a k o b i m a z a k o n i m a .

Kako vidimo pretekla nas je kraljevina Dalmacija sa zakonom o pošumljenju kraša, koji zakon će sjegurno iz temelja preokrenuti sadanje stanje i izgled dalmatinskih općinskih zemalja. Pustoši će se tečajem vremena zazeleniti, a sadanje krčljave šume podići će se, te će svega toga nastojanja biti posljedica, da će pod hladom drveća trava se i u ljetu zeleniti, što do sada nije bilo, jer ju je sunčana žega opaljivala.

Vrlo je sretna misao bila, što je u zakon uvršteno, da je svaki odrasli muškarac dužan dati na godinu tri nadnice u svrhe pošumljenja, odnosno, ako neće da daje u naravi, da se može odkupiti. No da li će to biti uspješno provedivo, to je drugo

pitanje, barem kod nas takova mjera ne bi imala sigurnoga uspjeha budući ti občinski radnici nisu tako rekuć nllakvi radnici.

Mnoge će kolege začuditi, da je posao pošumljenja u Dalmaciji ovim zakonima prepušten većinom opć. brizi, što bi kod nas značilo, da će od svega toga biti male hasne i uspjeha, no nesmije se smetnuti s uma, da općine u Dalmaciji imaju široku autonomiju i samoodredjenje posala tiućih se općinske imovine ali da na njih ujedno pada i sva odgovornost za neizvedenje radnja. Stoga je izvadjanje njihovih opć. radnja po opć. težacima valjda sasvim sjegurno, pogotovo ako se uvaži, da se kod poslova pošumljenja ima utjerati nadnica od onoga, koji na posao nebi došao, te da se za tu nadnicu imade najmiti drugi koji težak.

Sa našeg šumarskog gledišta i sa pravnog gledišta manjka obima zakonima svrha ili cilj odgajanja šume kao temeljni princip cijeloga nastojanja, a to bi moglo uroditi nesporezumljenjem između šumoposjednika i šum. stručnjaka, kojima će biti zadaća nadzirati poslove pošumljenja.

Ako igdje, a to je kod šumskih poslova veoma nužno, da vlada sklad između nastojanja šum. osoblja i između ovlaštenika, dotično šumoposjednika, jer je poznato, da se tako rekuć ništa polučiti nemože, ako se potonji izvedbi radnja protive.

Stoga bi po našem nazoru morao zakon izrazito odrediti, što se pošumljenjem kraša i očuvanjem šuma na njemu postići kani, i kako daleko u tom pogledu ide zakonski zahtjev.

Stari princip sličnih zakona nekijh austrijskih pokrajina, koji ide za odgojem »visoke šume«, ne bi se po našem mnijenju smjeo u cijelosti usvojiti, kao ni princip, da se šume imadu podizati radi »zaštite tla i poboljšanja klime«.

Visoka šuma na krašu treba stotine godina dok naraste, a ni onda nedaje sbog svoje loše stojbine i raznih elementarnih nepogoda, kojima je izvržena takova vrijedna stabla, da bi bilo vrijedno radi njih u uživanju zemljišta, priječiti 3—4 ljudske generacije.

Podizati pako šume radi obćih interesa zaštite tla i poboljšanja klime i radi toga principa priječiti 3—4 generacije u

užitku zemljišta, nebi bilo takodjer po našem mnijenju pravedno, jer je novijima istraživanjima geologa više nego pozitivno utvrđeno, da je jedva na Krašu ikada bilo znatno više zemlje, nego li je danas imade, a utvrđeno je i to, da su teško Mletčani ogolili Dalmaciju, nego da to ogolećenje, ako je naime ikada više šume u Dalmaciji bilo, potječe iz davnih vremena, kada sadašnjega hrvatskoga naroda u Dalmaciji još nije ni bilo.

Sadani stanovnici Dalmacije nisu od svojih predšastnika naslijedili nikakovih šuma, oni ih dakle nisu uništili, pak stoga neima pravoga temelja ni moralne dužnosti, da oni onima narodima, koji će eventualno Dalmaciju nastavati poslije 200—300 godina odgajaju šume i to kako rekosmo šume od razmjerno vrlo malene vrijednosti.

Zahtjevati od šumoposjednika, da odgaja visoku šumu radi zaštite tla ili inih objekata, bilo bi pravedno stoga samo na takovim mjestima, gdje je takova zaštita absolutno nuždna.

Isto tako držimo za shodno, da bi se u samom zakonu moralo odrediti, da se pošumljenje ima provesti samo na onima zemljištima, gdje šumovlastnik nebi bio voljan zasaditi voćnjak, uljik, vinograd ili koja nebi htjeo od kamena očistiti i eventualno ih pretvoriti u vrtove oranice ili livade.

Pojam »pošumljenje kraša« morao bi se poistovjetiti sa pojmom »kultiviranje kraša« ter nastojati kraš kultivirati bud kojom vrsti kulture.

Tim načinom bi se ono, što je boljega i ravnijega zemljišta učinilo kulturnim, a samo absolutno šumsko tlo bilo bi određeno za šumsku kulturu. Cilj pako te šumske kulture, u koliko ne bi bilo potrebno podizati visokih šuma, imao bi biti po našem mnijenju podizanje brstika u svrhu unapredjenja obćeg gospodarstva naročito stočarstva. Stočarstvo a naročito ovčarstvo je naime u Dalmaciji vrlo unosna privredna grana, koja se nemože bolje razviti radi nestašice sijena i velikih troškova kod dobave sijena iz vana.

Podizanjem brstika iscrpljivala bi se produktivna snaga tla daleko bolje, nego se sada iscrpljuje rastenjenjem trave,

jer bi stabla izvukla iz dubina pukotina hranu zemlje i dala ga u obliku brsta za hranu blaga, a toga bi bilo puno više, nego što sada imade trave.

Jednoč podignuta šuma dala bi se u 6 godišnjoj ili inoj prikladnoj obhodnji sa sijekom na glavu za sadijevanje lišnjaka za šumsku hranu uživati i stotinu godina, bez da bi ju trebalo obnavljati. Sada blago hodajuć po pašnjacima, sgazi ono malo trave, što proviruje medju škrapama; po ljetu ta trava sagori a posljedica je, da dalm. blago ili skapava od gladi, ili ga se tjera po ljetu na pašu u ličke i bosanske planine.

Sječanjem brsta tako, da se sa pojedinih stabala u visini od 1·8—2 metra skidaju samo pojedine grane u 6 godišnjoj ili inoj prikladnoj obhodnji, bila bi postignuta svrha austrijskih sličnih zakona podpunoma, jer bi tlo bilo uvijek zaštićeno, ako i ne visokom a ono niskom šumom.

Dakako, da se šumovlastnici ne bi trebali sprječavati, ako bi ostavljali pojedina ljepša stabla i na boljoj zemlji kao pričuvke za odgoj gradje, a u obć šumama bilo bi možda i potrebno odrediti, da se ostavljaju takovi pričuvci u onom razmjeru, u kojem će predvidno oni trebati za gradju ovlaštenikom obć. šuma.

Konačno nam je opaziti, da bi bilo sasvim dovoljno, da su oba ova zakona spojena u jedan, jer bi posao šum. stručnjaka bio lakši, kad bi se u slučaju potrebe morao oslanjati na jedan, a ne na više zakona.

Osobne vijesti.

Imenovanja. Kraljevski povjerenik u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji obnašao je na temelju §. 7. sveučilišnoga zakona od 6. listapada 1894 imenovati kotarskog šumara dra Andriju Petračića, učiteljem u kr. šumarskoj akademiji, prislonjenoj uz mudroslovni fakulet kr. sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu, te mu podjedno podijeliti naslov profesora i promaknuti ga u VIII. činovni razred sa sustavnim berivima. Nadalje je imenovao kr. kotarske šumare II razreda: Paju Popovića kod kr. kotarske oblasti u Gračacu, Emila Benića kod kr. kotarske oblasti u Jaski i Mihajla Deretu kod kr. kotarske oblasti u Vrbovskom, kr. kotarskim šumarima I razreda u X činovnom razredu sa sustavnim berivima, ostaviv ih i nadalje na dosadašnjem mjestu službovanja.

Različite vijesti.

30-godišnjica službe! Naš vrijedni član i drug gosp. Šandor Perc navršio je nedavno 30—godišnjicu svoga službovanja kod otočke imovne občine, koju sgodu je cjelokupno činovništvo te korporacije dne 1. sprnja tg. svečano proslavilo.

O samoj proslavi bili smo primili obširan opis, ali ga radi inog silnog gradiva nismo mogli u prošastnom broju objelodaniti, pak se stoga sada vraćamo naknadno na tu proslavu.

30 godina raditi za jednim te istim stolom je tako nješta rijetka, što se u životu malo kome događa, a vrijedni svečar Š. Perc je tih 30 godina ipak čil i zdrav unatoč teškog i napornog rada sretno preturio i dočekao od strane svojih podčinjenih činovnika i lugara tako sjajnu proslavu te dogodovštine, koje će se ubavi Otočac dugo i dugo sjećati.

Svečara je u ime činovičtva na dan proslave pozdravio šumarnik F. Althaler a u ime lugara i službenika najstariji nadlugar-ovrhovoditelj Mate Ostović, zaželivši mu sve dobro u budućnosti i predavši mu prikladne spomen-darove na tu rijetku i svečanu zgodn.

Iza toga slijedio je u otočkoj hrvatskoj čitaonici sjajni banket, kojemu su prisustvovali svi predstavnici mjestnih oblasti. Čitaonica je bila preudešena u šumsku čistinu, u sred koje je poznati gostioničar otočki I. P. priredio za pozvanike onako po »domaći« jela i pila tako, da je svatko bio i morao biti razdragan.

Iza zdravice što ju je svečaru izrekao šumarnik F. A slijedile su druge, te se je društvanice čitajuć mnogobrojne brzozjavne i pi-mene čestitke lijepo i ugodno pozabavilo.

Kod bogatoga stola nisu učestnici zaboravili ni na siromake nego su sabrali za siromašnu školsku djecu 40 K.

I mi našem prijatelju i drugu prigodom te nekove rijetke slave doprinosamo našu najsrdačniju čestiku, Živio svečar!

Izložba peradi golubova i kunića u Osijeku. Peradarski odsjek »Hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva, kao središnje zadruge u Osijeku« priredjuje dne 19. do uključivo 22. listopada tekuće godine IV. godišnju izložbu peradi, golubova i kunića, te potrebština za peradarstvo.

Pozivaju se stoga svi ljubitelji i gojitelji peradi, golubova i kunića, da na toj izložbi sudjeluju, ta da se u tu svrhu čim prije obrate na gosp. veterinaru U. Lieblinga u Valpovu, koji će na zahtjev poslati poziv i prijavnicu, te davati razjašnjenja na moguće upite.

Dosadnji izvanredno lijepi uspjeh godišnjih izložaba pruža sigurnost, da će izložba biti lijepa i zanimiva te od koristi za razvoj peradarstva

Trgovačke usance bečke burze valjane od 1 travnja 1911 za sve vrsti drva. Posebni otisak istih dobiju članovi kod uprave Šum. lista za cijenu od 1 K a nečlanovi za cijenu od 1 K 50 f.

Cijene šum. proizvoda na bečkoj burzi ostale su nepromjenjene. Vidi Š. l. br. 8. i 9. tg. str. 368.

P. n. šumskim uredima na znanje. Na želju mnogih članova obratili smo se na kompetentne fakore, da nam naznače vrela i način, kako bi se za vremena moglo doznati dizanje i spuštanje cijena šumskih proizvoda na svjetskim tržištima, no nismo dobili u tom pogledu nikakav izvjestni odgovor.

Pošto te podatke nismo mogli dobiti, a cijanjena gg članovi ipak bi rado bili upućeni u vladajuće cijene to bi nam bilo moguće jedino uz pripomoć šumskih ureda i gg. šumara pružiti zanimanikom podatke, iz kojih bi si mogli sami cijene raznih šum. proizvoda izvesti iz zadnjih prodaja.

Umoljavamo stoga koli p, n. šumske urede toli i gg. šumare, da nam o svakoj prodaji šum. proizvoda čim prije izvjeste ali tako, da navedu sve okolnosti, o kojima je uspjeh dražbe ovisan bio.

U tom pogledu neka se posluže skrižaljkom o usjehu dražba otisnutoj na str: 290 Š. l. broj 7. tg., koja je u tu svrhu i sastavljena. K tomu neka još izvjeste kakovu robu kani trgovac izradjivati i zašto.

Puškarna. Na zamolbu jednog člana uvršćujemo: Puškarna Lu d Borovnika u Borovlju (Ferlach), u Koruškoj izdala je iz osobitoga obzira prema hrvatskim lovcima obsežan i ilustrovan cijeni oružja i municije na hrvatskome jeziku. Ovaj cjenik pisan je hrvatskim stručnim nazivljem, prema tome je to prvi hrvatski cijeni oružja, pa ga obraćamo pažnji gg. čitača »Šumar. lista«. Podjedno ovima najtoplije preporučamo tu slavensku tvrtku, kao vrlo solidnu puškarsku radnju, koja je do sada izradila i poslala k nama lijep broj izvrstnih pušaka poglavito u gornju Hrvatsku.

Šumarsko i lugarsko osoblje ogulinske imovne općine nabavlja svoje oružje, municiju i sve ostale potrebštine od te tvrtke, pa je sa istom uvijek potpuno zadovoljno.

Stručna skripta za šumare. Klub hrv. šumarskih akademičara u Zagrebu izdao je litografijom predavanja Dra Gjüre Nenadića, profesora na kr. šum. akademiji zagrebačkoj: »Računanje vrijednosti šuma i šumska statika« Skripta će izvrsno služiti studiju slušača visokih šumarskih škola, a vrlo dobro i svršenim šumarima, jer su sastavljena po samom gosp. predavaču. Pisana su pregledno lijepim pismom u velikom formatu, a stoje 7 K. — Isti klub izdao je nova skripta iz »Uporabe šuma« na 390 stranica uz cijenu od 8 K, te »Upravno pravo« (po Dr. Kriškoviću) na 164 str. uz cijenu 2.40 K. — Ova i sva ostala skripta izdana po istom klubu šalju se uz naprijed priposan novac ili poštanskim pouzećem. Adresa: Kr. šumarska akademija (klub hrv. šum. akademičara). Zagreb Mažuranićev trg 19.

Brdske šume u području željeznica. Thema razpravljena po švicarskom šum. društvu u Zugu 16/VI. 1911. Referent J. dr. Burri.

Šuma je za pod njom prolazeću željeznicu zaštita ili pogibelj. Zaštita je stoga, što štiti željeznicu od element. nepogoda, a pogibelj radi toga jer može napraviti oštetiiti samim drvom, kad se drvo spušta a i kamenjem, koje se spuštanjem drva krenuti i u dolinu otisnuti može

Pošto je šuma za zaštitu željeznici nuždna, dužnost je želj. uprave, da produsretne pogibeljima, koje mogu po željeznicu od šume nastati.

To je moguće na trojaki način.

1. Da se uredi transportiranje drva, a da šuma ostane vlastnićtvom dosadanjega vlastnika.

2 Da šumu prekupi uprava željeznice i u njoj tako gospodarstvo uredi, kako bi se dala pogibelj po prugu što bolje odklonuti.

U prvom slučaju mogu se uporabiti slijedeća predusretna sredstva:

a) propis o izradbi i izvlaćenju drva,

- b) izgradnja zaštitnih naprava,
- c) uvođenje naprava za odvažanje drva
- d) izradba i transportiranje drva po željezničkoj upravi.

Da li će se to jedno ili pako više predusretnih sredstva uporabiti ovisi o vlasništvu, o smještaju sječina, o strmosti bočina i kakvoći površine zemljišta.

Pretegnu li troškovi, što bi ih želj. uprava sa takvim načinom izradbe i izvoza imala, odnosno, što bi ih ona u ime odštete šumovlastniku davala, pod uvjetom, da drvo iz dotične šume na propisani mu način izrađuje i izvaža stanovitu njoj konvenirajuću svotu, onda nema druge, nego da uprava šumu kupi i u prvom redu snjom gospodari kao sredstvom, koje joj štiti prugu, a ne kao objectom, koji nosi directnu korist od svojih produkata.

U tu svrhu treba sa zaštitnima šumama željeznice ovako gospodariti.

- a) Šume treba preplesti sa što moguće više izvoznih a prikladnih puteva.
- b) Šume treba uzgajati kao mješovite više prebornoga karaktera, jer te vrsti šuma najbolju zaštitu daju:
- c) Izradba i izvoz drva neka se povjeri u službi željeznice stojećem personalu, koje će biti stalno namješteno a po tom i pouzdano.

Uspjesi dražba stabala.¹

31 VIII. 1912. Kralj. šumarija Ravnagora prodala je 8056 m³ bukovine i 3214 m³ jelovine. Dostalac Blaž Mataja iz Mrkopolja za kupovninu od 32500 K.

19. IX. 1912. Župna nadarbina u Pokupskom prodala je 2863 kom. hrast. stabala, procjenjenih na 40000 K za 66000 Kruna. Stabla su imala debljinu od 40—60 cm. te su bila sposobna većim dijelom za kuse od 3—4 cm. debljine. Šuma je udaljena od Kupe 0.5—3.5 klm. Izvozne prilike povoljne, stabla su raštrkana na površini od 600 jut.

24. IX. 1912. Kod kr. nadš. ureda u Vinkovcima obdržavane dražbe prodano je u području šumarije Jasenovac i to u srezu Čadjavski bok 1030 hrastova, 7770 jasena, 3335 brijestova i 22.9 inog stabalja, procjenjenih na 227687 K za 397300 K Filipa Deutscha sinovima. Zatim u šumariji Lipovljani u srezu Čardačinska greda 1624 hrasta, 67 jasena i 6 brijestova procjenjenih na 346.624 K za 516000 Vladku Deutschu. U srezu Savički gjol 897 hrastova, 1855 jasena, 66 brijestova i 152 inog stabalja procjenjenih na 108.436 K za 166986 K Moritzu Drachu jun. U šumariji Raić u srezu Suše 860 hrastova 10765 jasena procjenjenih na 235378 K za 344300 K Filipa Deutscha sinovima, te napokon u šumariji Jamina, srez Puk, 1332 hrasta, 12 brijesta i 66 ino stabla procjenjenih na 186121 K za 286.912 K Ilešu Schlesingeru.

24. IX. 1912. Kod istoga ureda prodano je u šumariji Lipovljani srez Jamaričko brdo 11249 bukovi i 138 jalševih stabala procjenjenih na 13846 K za 18988 Kruna.

* Upozorujemo na opazku u današnjem broju na str. 410. al. zadnja.

Matječaj.

Na mudroslovnom fakultetu kr. sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu imaju se početkom školske godine 1912/13 popuniti tri zemaljske stipendije svaka po 600 K godišnje, a za polaz nauka u kr. šumarskoj akademiji.

Za ove se stipendije, na koje imaju pravo pripadnici kraljevima Hrvatske i Slavonije, koji su položili ispit zrelosti na kojoj srednjoj školi (gimnaziji ili realnoj gimnaziji) i koji polaze ili kane polaziti šumarske nauke, — raspisuje ovime natječaj do konca mjeseca rujna 1912.

Natjecatelji imaju svoje na kr. hrv. slav. dalm. zemaljsku vladu, odio za bogoštovje i nastavu upravljene molbenice obložiti:

1. krstnim listom;
2. domovnicom;
3. svjedočbom o položenom ispitu zrelosti i eventualno ispravama i svjedočbama o dosadanjim šumarskim naucima;
4. liječničkom svjedočbom o potpunom zdravlju, napose o sposobnosti za šumarsku struku, i
5. izkazom o obiteljskim prilikama i imućstvenom stanju.

Ovako obložene molbenice imaju se najkasnije do gore odredjenog natječajnog roka ovamo podnijeti.

Na kasnije stigle ili nedovoljno obložene molbenice ne će se obzir uzeti.

U Zagrebu, dne 13. rujna 1912.

Za kraljevskog povjerenika:
Jellachich, v. r.

Oglas dražbe stabala

Gospodarstveni ured Petrovaradinske imovne općine u Mitrovici prodaje dne 17. Oktobra 1912. u 11 sati prije podne putem javne pismene dražbe slijedeća stabla:

1. U šumi Nprečavi:
148 jasenova i 428 bresta — isključna cijena 88365 Kruna
2. U šumi Varoš:
187 brestova — isključna cijena 22656 Kruna
3. U šumi Smogva:
648 hrastova, 2 jasena i 32 bresta — isključna cijena . . 105826 Kruna
4. U šumi Radjenovci:
789 hrastova i 29 bresta — isključna cijena 270165 Kruna
5. U šumi Karakuša:
192 hrasta — isključna cijena 101826 Kruna
6. U šumi Čenjin:
1279 hrastova — isključna cijena 151590 Kruna

Kod svih skupina prodaje se samo za tehničke svrhe sposobno drvo. Poblži dražbeni uvjeti mogu se viditi kod potpisanog ureda, kod morovičke šumarije u Moroviću, te kod šumarija u Klenku i Kupinovu.

Mitrovica, dne 11. Septembra 1912.

Gospodarstveni ured Petrovaradinske imovne općine.

Dražba hrastovih stabala.

Dne 15. listopada 1912. u 10 sati do podne prodavati će se putem pismenih ponuda javnom dražbom kod šumsko-gospodarstvenog ureda križevačke imovne občine u Bjelovaru slijedeće sječine:

u Šumariji Sveti Ivan Žabno

1. sječina »Lipovica« sa 342 hrasta procjenjena 27.949 K

u šumariji Bjelovar

2. sječina »Čezma« sa 625 hrasta procjenjena 51.617 K

3. sječina »Velika« sa 1182 hrasta procjenjena 281.250 K

Pobliži dražbeni uvjeti izloženi su na uvid za vrijeme uredovnih sati kod potpisatog ureda, te kod šumarije Sveti Ivan-Žabno i Bjelovar

U Bjelovaru dne 11. rujna 1912.

Šumsko-gospodarstveni ured križevačke imovne općine.

Opazka: Od konsigniranih u Velikoj 1182 hrastovih stabala mjeri 101 stablo = 72 cm, 275 stabala = 93 cm, 826 stabala = 137 cm srednjeg prsnog promjera.

Broj 12230 ex 1912.

dne 27. rujna 1912.

Predmet: Suhomlaka zemaljska zajednica prodaja hrastovih stabala.

Oglas dražbe.

Dne 25. listopada 1912. u 10 sati prije podne održavati će se u uredu kr kotarske oblasti u Slatini putem pismenih ponuda dražba vrhu 2472 komada različitih stabala od kojih su 2.277 komada hrasta, 84 graba, 83 komada bukova i 28 komada krušaka, uz isključnu cijenu od 16.000 kruna. Biljegovane ponude imaju biti obložene sa 10% jamčevine od isključne cijene u gotovom novcu ili vrijednostnim papirima.

Na ponude ispod isključne cijene kao i na brzojavne ponudne ne će se uzeti nikakav obzir.

Pobliže dražbene uvjete moći je uviditi za vrijeme uredovnih sati kod šumarskog izvjestitelja kr. kotarske oblasti u Slatini.

Kotarski upravitelj

u. z.

Gröger v. r.

Branimo kulture od divljači!

„BRUMATA“

zakonom zaštićeno!

Moje, po stručnjacima izkušano i za očuvanje šumskih kultura od obgrizavanju po divljači izvrstno sredstvo „Brumata“, dobiva se u zgodnima limenina kutijama sa 5—10 kgr. sadržine, te u zamotcima od cca. 25, 50, 100, 150—300 klg. postavljeno na kolodvor u Beču za 0 K po 100 klg. Uporaba toga sredstva je vrlo jednostavna a uspjeh siguran i trajan.

Josef Pastöter, Schmieröle- u. Fettwarenfabrik

Wien X-8, Favoritenstrasse 180—82

Za 60—70% jeftinije nego svako
ino sredstvo!

Za 60—70% jeftinije nego svako
ino sredstvo!

Mjesto uredskog pisara.

Kod gospoštije Dr. Kalmana pl. Ghyczya u Čabru u Hrvatskoj ima se popuniti mjesto uredskog pisara.

Isti se mora razumjeti u kancelarijske poslove i mora sasvim dobro znati pisati i govoriti njemački i hrvatski.

Plaćen će biti po dogovoru. Ovo mjesto osobito je prikladno za kojega umirovljenika.

Molbe se imadu poslati do konca listopada tg. na šumsko dohodarsveni ured gospoštije Dr. Kalmana pl. Ghyczya u Čabru.

Mjesto šumarskog pristava.

Kod šumskog ureda povjerskog vlastelinstva grofa Eltz-a u Vukovaru (Slavonija) imade se jedno mjesto šumarskog pristava popuniti.

Plaća: 1440— K., stan, ogrijev i svjetlo u naravi, te 3 hl. vina godišnje.

Hrvatskom i njemačkom jeziku vješti neoženjeni natjecatelji imadu svoje molbenice zajedno sa prepisima svjedodžbi (koje se ne vraćaju) na naslov potpisanog ureda do 1. listopada o. g. podnesti.

Šumski ured vlastelinstva Vukovar.

Honoriranje članaka.

Za članke (rasprave) i ine sastavke (vijesti i crtice) u Šumar. listu i Lug. vjestniku, plaća se u ime honorara po jednoj stranici:

a) za izvorne sastavke 5·0 K;

b) za prevode 3·5 K; i

c) za prepisane stvari 2·0 K.

Povrh toga će se za one članke, koji su od osobite vrijednosti, u koje je sastavljač morao uložiti puno truda, te koji su u strukovnom i jezičnom pogledu tako dotjerani, da ih ne treba ništa, ili veoma malo ispravljati, — na predlog urednika društvenog časopisa, po društvenom upravljajućem odboru dopitati još posebna nagrada.

Zlatna kolajna sa izložbe u Parizu 1900.

Neuhöfer i sin (Neuhöfer & Sohn)

c. kr. dvórski mehaničar

Beč, V. Hartmaungasse 5.

Izradjuje pod jamstvom izvrsne izrade i točne rektifikacije

Bousolne strojeve

sa optičkom distanzmjerom.

Mjeraće stolove. Perspektiv ravnala.

Letve za niveliranje. Šumarske bousole.

Promjerke

iz željeza i drva.

Mjeračke vrpce

iz platna ili ocjela.

Planimetre itd. — Pantografe.

Brojne čekiće, aparate za prenašanje, crtala kao i sve vrsti matematičkih strojeva i mjerila.

Ilustrovani cjenici badava

Svi se popravci obavljaju najbolje i u najkraćem roku.

Sveudiljna zaliha svih vrsti mjeračkih strojeva i pomagala.

